

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravištvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošti, čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 15. julija.

V onemoglem besenju proti demokraciji kot predstavnikom naprednega kulturnega in nacionalnega pokreta pri Slovencih bruhajo klerikalni listi zadnje dni pravi pekler svojega obrekovalnega strupa na JDS, predvsem na njenega voditelja dr. Zerjavca. Podlost je kampanjo je vsakemu treznemu človeku očita in gotovo nam ni treba apelirati na javno poštenje, ki brez različne strank obsoja obnovitev metod, ki so «Slovenca» pred desetimi leti za vedno udarile pečat najramotnejšega lista na slovenskem jugu. Pristavljamo le, da vršijo klerikalni listi svoj žalostni posel za varnim plotom neodgovornih «odgovornih» urednikov-poslancev, ki so brezčastni dovolj, da sčitajo s svojimi imeni vsakega bandita, ki hoče nekaznovano opovesti, oklevetati, obrekovati kogarkoli se mu ljubi. Zadoščena si nikdo poiskati ne more in šele ko bo parlament razpuščen, bo mogoče zagrabiti v gadje gnezdo.

Kakor je «Slovenec» pred desetimi leti vršil spijonažo za črnozolti režim ter denunciral lastne brate avstrijskim krvnikom v imenu «slovenskega naroda», kakor je takrat klerikalizem kot zaščitnik slovenskega ljudstva pošiljal to ljudstvo v avstrijske klančnice, v ječe in na Suli Bajer, tako danes vodi borbo proti jugoslovanski in državni ideji pod krinko vnetega borca za slovensko kulturo, za slovenski napredek. In kakor je pred desetimi leti bilo njegovo «slovenstvo» najgrša laž, tako je poza, v katero se postavlja klerikalizem danes, golo hinavstvo.

Ne naša nacionalna jugoslovanska ideja, marveč klerikalizem je sovražnik slovenskega napredka. Zalostno dejstvo je, da je klerikalizem od vsega početka davil in moril vse, kar j. med Slovenci ustvarjalo najlepše cvetke kulture, najdragocenejše klise naše narodne zavesti. Površen pregled našega nacionalnega razvoja nam priča, da ga skoraj ni reprezentanta in ustvarjalca naše kulture, ki bi bil varen pred preganjanjem in denunciacijami klerikalnih zelotov. Škof Tomaž Hren je proklet in zažgal prve slovenske črke Primoža Trubarja. Prvi naš pesnik Valentin Vodnik je bil preganjan od avstrijskega klero-germanskega režima. Najlepše pesmi Franceta Prešerna so bile zaplenjene od klerikalno-nemškutarskih psov takratnih močtcev in valptov. Prešern bi so še danes v grobu obrnil, če bi vedel, da ga klerikalizem kliče sebi za pričo. Josip Stritar ni bil od klerikalcev za tiste čase nič manj preganjan kot danes dr. Zerjav. Njegovemu «Dunajskemu Zvonu» so klerikalci dejali, da so «svinjski zvonci». Fran Levstik, Josip Jurčič, Janko Kernik, vsi ti in še nešteti drugi so stali v neprestanem boju s klerikalizmom. Simona Gregorčiča so klerikalci samo radi ene pesmi spravili ob kruh in prokleli kot poganskega služabnika. Antona Aškerc so vrgli iz duhovskega stanu, ga psovali in zaničevali. Ivanu Cankarju je že sedanji ljubljanski škof napovedal boj, v svoji naivnosti, nestrpnosti in omejenosti je pokupil vso zalogo njegove «Erotike» ter jo dal zažgati... Kaj so klerikalci počeli s slovenskim gledališčem, kaj s slovenskim šolstvom! Z malimi izjemami se je prav ves kulturni napredek Slovencev vršil v boju proti klerikalizmu, ki je porabljal proti njemu nele vso cerkveno, marveč tudi vso državno moč črno-zoltega režima. Ako bi šel razvoj naše kulture tako naprej, kakor so si to želeli klerikalci, bi bila še danes na gledališčnem odru «Sv. Genevefa» glavna igra, Blasnikova prakta pa glavno čtivo slovenskega ljudstva...

Odkar je organizirana SLS, je bila ta stranka glavna sovražnica vsakega zdravega narodnega pokreta. Vsi poudarji naše nacionalne zavesti v zadnjih decenijah so se vršili proti njemu ali tihemu ali javnemu odporu. Vskidar pa je klerikalna stranka naš nacionalni boj v bivši, od nje srčno ljubljani in do danes neprežaljeni Avstriji, zlorabljala ali direktno ali pa vsaj indirektno s tem, da je zavedne Slovence denuncirala avstrijski policiji ter na ta način poskušala decimirati številno naprednjakov... Kar se je pred 10 leti zgodilo, je bil logičen zaključek brezdomovinskega klerikalnega dela.

Tako si je klerikalizem vtisnil s svojim delom sam na svoje čelo znak tistega resničnega kajnovstva, ki mu ga nobena fraza, nobeno hinavstvo, nobena falsifikacija historije ne vzame in ki bo izginil zaeno s to najramotnejšo karikaturo političnega pokreta med slovenskim ljudstvom.

Kralj zopet v Beogradu

DANES IN JUTRI SE PRIČAKUJEJO ODLOČILNA POSVETOVANJA. LJUBA JOVANOVIČ RAZDRIL NADE OPOZICIJE.

Beograd, 15. julija. p. Kralj je zopet popolnoma zdrav ter se jutri dopoldne vrne v Beograd. Pričakuje se, da bo še tekom jutrišnjega dneva ali pa v četrtek sklicana pod njegovim predsedstvom ministrska seja, na kateri bo vlada vladarju razložila svoje poglede na celokupno situacijo ter predložila razpust zbornice in nove volitve. Vprašanje demisije kabineta stopa s tem v ozadje. Ako kralj odobri stališče vlade, se bo izvršila formalna demisija v svrhu poveritve volilnega mandata in rekonstrukcije kabineta. Ako vladar odkloni predloge vlade, je njen odstop naravna posledica take odločitve.

Vladni krogi so stalno skrajno optimistični in kabinet je odločen storiti s svoje strani vse, da se razplet krize kar najboljši pospeši. Splošno se računa, da bo situacija do konca tedna že popolnoma razčiščena. Smatra se, da kralj ne bo izrekel svoje odločitve neposredno po stavljenem predlogu, temveč, da si bo za nekaj dni pričužal odločitve.

Ali bodo medtem klicani posamezni politični voditelji v avdienco ali ne, se ne ve. Verjetno je. Vsekakor pa se računa, da se bodo te konzultacije zelo hitro zvrstile.

Veliko konsternacijo v opozicijskem bloku je izzvala izjava predsednika nar. skupščine g. Jovanoviča, ki jo je podal z ozirom na neprestane govorce, da on

simpatizira s projekti opozicije in da je celo pripravljen prevzeti predsedstvo vlade, ki bi razbila sedanjo koalicio in ustvarila novo kombinacijo z blokom ali podinimi grupami bloka. G. Jovanovič je poslanecem, ki so ga danes obiskali kategorično izjavil, da absolutno odklanja vsako kombinacijo, ki računa z njim, ker hoče, da se očuva edinstvo radikalne stranke.

Nocoj so se sestali Davidović, Korošec in Spaho ter se posvetovali, kaj naj storijo sedaj. Z Jovanovičem je očitno padla zadnja nada opozicijskega bloka.

Danes so se ves dan vršili v vladi in v predsedništvu parlamenta konference in pregovori. Pašić se je dolgo razgovarjal z ministri Srškićem, Simonovićem in Miletićem, pri predsedniku Jovanoviču so bili m. dr. poslanci Ranković, Peleš, Miladinović, Korošec in Danković. Mnogo se komentira dveurne konference, ki jo je imel g. Jovanovič z dr. Zerjavom.

V skupščini postaja vedno bolj živahno. Zavlada je splošna nervoznost. Najbolj vznemirjeni so klerikalci, ki so vsi «na okupu» ter v očitnem strahu pričakujejo kaj bo. Iz njihovih vrst se običajno širi jo razne naivne in že na prvi pogled brezupne kombinacije.

S kraljevim prihodom dospe napetost do vrhunca.

Glavne določbe trgovinske pogodbe z Italijo

ZANIMIVE IN ZA SLOVENIJO VAŽNE PODROBNOSTI IZ POGODBE.

Beograd, 15. julija. r. Četudi je trgovinska pogodba z Italijo še v tisku, je bilo vendar izdano od strani ministrstva trgovine in industrije za javnost poročilo o glavnih odredbah pogodbe.

1.) Člen 1. pogodbe proklamira princip svobode trgovinskega prometa med pogodbenima strankama, t. j. pogodbeni stranki prevzemata obvezo, da ne bode ta zabranili niti uvoza niti izvoza niti tranzita blaga. Izjemoma se morajo izreči zabrane samo v štirih slučajih, ki so v pogodbi izrecno imenovani. To so 1.) vojni material, 2.) obziri javne varnosti, 3.) obziri veterinarske in sanitarne policije, 4.) artikli državnega monopola. Razen teh štirih slučajev pridružujeta pogodbeni stranki sebi pravico, da po potrebi zabranita tudi uvoz vina.

2.) Po členu 2. pogodbe dajeta pogodbeni stranki druga drugi največje pogodbenosti glede carine, nadalje za vse carinske formalnosti, za transport robe in za vse, kar se nanaša na promet blaga. Izjemoma ne velja to za obojni promet in za slučaj event. carinske unije. A. enako se morejo regulirati tudi kontingentirane količine samo pod istimi pogoji in v količini, ki so že kontingentirane.

3.) Tarifiški del pogodbe (pogodbena tarifa) veče okoli 80 carinskih postavk v naši carinski tarifi in okoli 20 postavk v italijanski. V naši tarifi je vezano v korist Italije: riž, južno sadje, testenine, klobuki in metalurgija. V italijanski tarifi je vezano na našo korist: goveja živina, njeni proizvodi in suhe češnje (slive). Pripominja se, da je Italija sklenila v teku prejšnjih let več tarifnih pogodb. Tudi odredbe v teh pogodbah veljajo v obveznih carinskih postavkah za nas. Razen tega je uvedeno posredno vezivanje iz vseh potrebnih davkov, ki so navedeni na račun države ali avtonomnih delov. Ti davki morejo vezati samo tedaj in v toliko, kadar in koliko obstoje za domačo robo.

4.) Za promet z govejo živino in njenimi proizvodi je sklenjena specijalna veterinarska konvencija, ki ji je cilj, da sprečeva zlorabe, ki bi jih ena od pogodbenih strank mogla storiti, koristeč se s pravico zabrane uvoza iz razloga veterinarske politike. Ta konvencija tvori poseben pogodbeni element in se njena vsebina sporoči pozneje.

5.) V dodatnih pogodbenih aneksih so vsebovane odredbe, ki regulirajo obojni promet, dvolastniški promet, vprašanje pašnje in šumskih servitut. Po utrjenih mednarodnih principih je specializiran obojni promet na poedina ovlaščena (carinska osvobojenja) za promet najpotrebnejših življenjskih potrebščin (ljudska in živalska hrana v malih količinah). Dvolastniški promet obsega odredbe, katerih cilj je, da se omogoči neovirano obdelovanje posestev, ki so presekanja po politični meji. Dopusča se svoboda uvoza in izvoza vsega poljedelskega inventarja in vseh proizvodov na dvolastniških posestvih.

Odredbe o pašnji in šumskih servitutah imajo dvojni cilj: A) Da omogočijo, da se goveja živina od ene pogodbenice stranke na pašo in zimovanje na teritorij druge stranke. B) da morejo stanovalci sel in občini, ki so uresekane na mejni liniji

tudi dalje uživati pravice pašnje, seče itd. v selskih in občinskih šumah.

II. Ker se je šlo s stališča, da imajo biti vsa vprašanja o položaju podanikov ene pogodbenice stranke, ki stalno ali začasno prebivajo na teritoriju druge pogodbenice stranke, regulirana v posebnih regularni konvenciji, se trgovinska pogodba omejuje v tem pogledu na absolutno potrebni minimum. V pogodbo je zato uneseni h dvoje, troje odredb, ki imajo za cilj, da omogočijo razvoj trgovinskega prometa. Po tej pogodbi so vnečene odredbe A) o pravni eksistenci in pravni zaščiti in B) o pravici trgovanja (sklepanja trgovinskih poslov). Podaniki ene pogodbenice stranke uživajo na teritoriju druge stranke sledeče pravice: 1.) pravico zaščite pri sodiščih in vseh drugih državnih oblastvih, da pred njimi branijo svoja prava in interese. 2.) Prizna se jim pravica statusa, to je firme protokolirane v eni državi prizna se kot protokolirane firme, oziroma kot osebe, ki imajo pravno eksistenco v drugi državi. 3.) Trgovska, industrijska in druga podjetja, kakor tudi njihovi trgovski potniki in agenti imajo pravico da sami osebno ali preko svojih zastopnikov sklepajo kupoprodajne pogodbe na teritoriju druge pogodbenice držve se seveda zakonskih predpisov, ki tamkaj veljajo. Izjema se je napravila, kakor pri vseh predvojni pogodbah za krošnjarje (torbare, kramarje). Ti ne morejo krošnjariti na teritoriju druge pogodbenice. Toda tudi od tega je storjena izjema za naše krošnjarje iz glavarstev Kočevje in Logatec, katerim je dovoljeno krošnjariti v Italiji v istem obsegu, kakor je to bilo pred vojno. 4.) Podaniki ene pogodbenice stranke se morejo koristiti vseh prometnih ustanov, to je železnice, cest, brodov, pošte, telegrafa itd. pod istimi pogoji, t. j. če plačajo iste takse kakor domačini.

III. Poleg trgovinske pogodbe z Italijo se sklepa kakor je znano tudi železniška konvencija, zaradi česar trgovinska pogodba nima odredb o železniškem prometu. Nasprotno pa obsega kar se tiče brodarstva prometa, pogodba detajlne predpise za njegovo reguliranje. Iz tega dela je treba omeniti: 1.) Odredbo o upotrebi pristanišč in pristaniških institucij, v katerem pogledu se kakor je priznato tudi v vseh ostalih pogodbah izenačijo brodovi pogodbenih strank z domačimi brodovi. 2.) Pogodba o priznanju vseh vrst brodarstvih pasirov (uverjenj o pripadnosti in vlastništvu broda), o tonazi, o eksercizi, o pregledu strojev itd. Pripominja se, da je kabotazna plovidba rezervirana za domače brodarstvo, dočim je za ribolov ostala tudi nadalje v veljavi brionska konvencija.

PRIČETEK TRGOVINSKIH POGAJANJ Z AVSTRIJO.

Beograd, 15. julija. p. Na sestanku g. dr. Ninčiča z avstrijskim državnim kancelarjem Seiplom je bilo dogovorjeno, da se prve dni septembra pričnejo pogajanja naših in avstrijskih delegatov o vseh še nerešenih gospodarskih vprašanjih med Avstrijo in našo državo.

Ninčičeve konference na Dunaju

OBISK PRI KANCELARJU SEIPLU. — DOLG SESTANEK V PREDSEDSTVU VLADE. — POLITIČNE NAPITNICE. — IZJAVE O JUGOSLOVENSKI POLITIKI.

Dunaj, 15. julija. s. Jugoslovanski zunanji minister dr. Ninčič je sprejel danes dopoldne v hotelu »Imperialu« ministra za zunanje zadeve dr. Grünbergerja. Oba sta šla potem okrog 11. v Hütteldorf, kjer je dr. Ninčič posejil v sanatoriju zveznega kancelarja dr. Seipla. Pozdravil ga je v imenu ministrskega predsednika Pašića in vlade kraljevine SHS in mu izrazil za skorajšnje popolno okrevanje. Ostal je pri njemu približno četrt ure.

Ministra sta se potem odpeljala na zvezno kancelarstvo, ker se je vršila v prisotnosti jugoslovanskega poslanika Milojevića poldrugournna konferenca, na kateri so obravnavali splošno politično situacijo. Ob delnem sodelovanju obojestranskih referentov sta ministra razmotrivala o raznih vprašanjih, ki so med obema državama še nerešena.

Ob 13.30 je priredil zunanji minister dr. Grünberger na čast dr. Ninčiča v hotelu »Imperialu« kosilo, katerega so se udeležili z jugoslovanske strani dr. Ninčič, poslanik Milojević, kabinetni načelnik Rakić s soprogami in načelnik tiskovnega urada Ivković ter češkoslovaški poslanik dr. Krofta in rumunski poslanik Mitilineu, z avstrijske strani pa dr. Grünberger, podkancelar dr. Frank, finančni minister Kienboeck, trgovinski minister dr. Schürff in nekaj višjih uradnikov zveznega kancelarstva.

Med obedom je zunanji minister dr. Grünberger pozdravil dr. Ninčiča in se mu zahvalil za njegov obisk. »Ne dvomim — je zaključil minister Grünberger svojo napitnico — da bodo naša današnja posvetovanja, ki so potrdila soglasno obojestranskih nazorov, okrepila čustva prijateljstva in medsebojnega zaupanja.« Napil je nato kraljevski dvojici ter gg. Pašiću in Ninčiču.

Dr. Ninčič se je zahvalil za prisrčni sprejem in dokaze prijateljstva. »Bilo mi je v posebno čast in radost, da mi je poverila moja vlada misijo, naj posejtem gospoda zveznega kancelarja dr. Seipla in mu izrazim v imenu g. ministrskega predsednika Pašića in jugoslovanske vlade prisrčne častitke k njegovi rešitvi in njegovemu okrevanju. Mnogo mi je na tem, da morem obnoviti osebne odnose, ki smo jih sklenili tako srečno lani v Beogradu. To dobro razmerje janič izpopolnitev dobrega sosedstva med republiko Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, čijih skupni cilj je ohranitev miru in splošna gospodarska obnova. Pri tej priliki izražam svoje globoko prepričanje, da bo današnji sestanek ojačal to skupno politiko in poglobil obojestransko prijateljstvo in

zaupanje v dobrobit obeh držav.« Napil je avstrijski republikli, zveznemu predsedniku, kancelarju in ministru Grünbergerju.

Dunaj, 15. julija. s. Zunanji minister dr. Ninčič je priredil na jugoslovanskem poslaništvu sprejem, h kateremu so bili povabljeni tudi novinarji. V obliki ne prisiljenega razgovora so staveli časniki na ministra razna vprašanja, na kateri je minister drage volje odgovoril. Razmerje med Avstrijo in Jugoslavijo — je izjavil dr. Ninčič — postaja vedno bolj prisrčno. Izboljšanje političnih odnosov mora imeti za posledico tudi izboljšanje na gospodarskem polju. Trgovinska pogodba z Avstrijo se bo oprala na tarifarni podlagi.

S svojim posetom pri zveznem kancelarju dr. Seiplu je bil dr. Ninčič izredno zadovoljen. Naglo okrevanje predsednika avstrijske vlade ga je prijetno iznenadilo. Poset kralja Aleksandra v Karlovi Vahih nima nobenega političnega vzroka. Vse države, ki meje na Malo antanto, imajo gotove skupne interese, zlasti v gospodarskem ozirju. Poglobitev medsebojnega razmerja ima v Jugoslaviji vsekakor velikega zagovornika. To velja tudi glede Madžarske.

Kar se tiče odnosov do Rusije, je dr. Ninčič mnenja, da se morajo vzpostaviti oficijelni odnosi, vendar pa je naziranje o tem v Jugoslaviji še deljeno. Soglašajo pa vsi v tem, da je treba odklanjati in pobijati vsako komunistično propagando. Glede bivanja Radića v Rusiji goji jugoslovanska vlada željo, da bi Radić sploh tam ostal. Ako bi se pa vrnil v domovino, ga bodo samoobsebi umljivo prišli. Ni izključeno, da bo imelo bivanje Radića v Rusiji za posledico omiljenje notranje-političnega položaja v Jugoslaviji in razdor v njegovi stranki. Hrvatski kmetje so z gospodarskim položajem zadovoljni in nimajo smisla za komunistem.

Dr. Ninčič je nadalje rekel, da je treba omiliti predpise glede prihajanja v Jugoslavijo in glede potnih listov in da se be v tem oziru vsekakor nekaj storilo. V tem pogledu se vrše tudi pogajanja z Madžarsko.

Kar se tiče obmejnih vprašanj, je že vse urejeno. Z Albanijo je treba imeti mnogo potrpljenja. Neodvisna država Albanija je v interesu vse Evrope. Glede stališča Jugoslavije v morebitnem sporu med Rusijo in Rumunijo, je rekel dr. Ninčič, da ne veruje v tako možnost, ker jači zveza, ki jo tvori Mala antanta, stališče poedine članice, torej tudi Rumunije. Na vprašanje, ali bo Jugoslavija posegla v morebitni oboženi spor med Rusijo in Rumunijo, je odgovoril minister, da bi bila Jugoslavija v tem primeru prijateljsko nevtralna.

Danes se otvori londonska konferenca

NAJVAŽNEJŠA KONFERENCA PO VERZAJSKI. — PRISRČEN SPREJEM HERRIOTA IN THEUNISA.

London, 15. julija. s. Francoska delegacija je dospela danes ob 16.30 na kolodvor Victoria. Ministrskega predsednika Herriota je sprejel na kolodvoru predsednik angleške vlade Macdonald in je imel z njim takoj kratek razgovor. Herriot je šel potem v hotel Hyde Park, kjer stanuje francoska delegacija.

Pri svojem prihodu v Dover je izjavil Herriot angleškim novinarjem, da goji velike simpatije za angleški narod in je izrazil upanje, da se ne bo povrnil iz Londona praznih rok. Delegati ostalih držav pridejo v London tekom večera. Jutri dopoldne ob 11. uri sprejme Macdonald delegacije v zunanjem ministrstvu in otvori konferenco z nagovorom.

Tudi k sprejemu predsednika belgijske vlade Theunisa in belgijske delegacije je prišel na kolodvor ministrski predsednik Macdonald s svojim stabom. Pozdrav je bil zelo prisrčen. Ta predakt k največji politični konferenci izza Versaillesa je ostal pri Londončanih skoraj neopažen. Na kolodvoru je bilo le malo gledalcev.

London, 15. julija. s. Italijanska delegacija je dospela danes dopoldne kot prva v Dover. Novinarjem je izrazil finančni minister dr. Stefani svoj optimizem. Rekel je, da hoče nadaljevati Italija svojo politiko varnosti in obnove Evrope na gospodarski podlagi in sporazumu z vsemi zavezniki.

Kraljev obisk v Rimu

Beograd, 10. julija. r. V uformiranih krogih se zatrjuje, da se s sklenitvijo trgovinske pogodbe z Italijo uklonjene poslednje zapreke, ki se dosedaj ovirale izmenjavo vladarskih obiskov med Beogradom in Rimom. Danes se čuje, da bo sta kralj in kraljica že začetkom septembra obiskala italijanski dvor. Se to jesen vrneta obisk italijanski kralj in kraljica, ki prideta najbrž v oktobru v Beograd.

Beograd, 15. julija. p. Prihodnji teden se ima rešiti tudi vprašanje definitivne razmejitve med Italijo in Jugoslavijo. Tukajšnji italijanski diplomatski krogi izjavljajo, da je Italija pripravljena v tem oziru priti naši državi zelo nasproti.

IMENOVANJE ŠOLSkih NADZORNIKOV V LJUBLJANSKI OBLASTI

Beograd, 15. julija. p. Minister prosvete je podpisal rešenje s katerim se postavljaio šolski nadzorniki v ljubljanski oblasti.

Revolucija v Braziliji

Buenos Aires, 15. julija. s. Braziljski vstaši so prodrli do 13 km pred Santos.

New York, 15. julija. i. Po zanesljivih vesteh postaja revolucija v Braziliji resna. To je dalo ameriški vladi povod za razmišljanje ali ne bi kazalo poslati v Santos vojne ladje.

Pariz, 15. julija. i. O položaju v Braziliji si poročila zelo nasprotujejo. Iz Rio de Janeira poročajo uradno, da imajo doslej vladne čete uspehe in da je njen položaj zelo povoljen. Preko Argentine pa prihajajo vesti, da zmagojuje uporniki, h katerim je prestopil del vladnega topništva. Vstaši prodirajo proti Santosu. Vladne čete so baje začele obstreljevati mesto. V tamošnji bolnišnici leži že nad 200 ranjencev. Po brzojavki iz argentinskega vira so odvetnika Morato in Pombar in vodja narodne zveze Stesdal vzel v Sao Paulo oblast v svoje roke in postavili novo vlado, ki pravi, da je njen cilj pobijanje zlobnih pogodbena režima.

Preiskava radi ljubljanskega umora

Ljubljana, 15. julija.

Danes zjutraj se je na kraju umora, na vogalu Aleksandrove in Selenurove ulice vršil komisijonalni ogled pod vodstvom preiskovalnega sodnika dr. Gradnika, s strani policije je prisostvoval ravnatelj Fink. Stražniki so privedli tudi aretirane komuniste Sotlarja, ki je sodeloval pri napadu in zaslišana sta bila tudi napadena akademika Grubešič in Santič. Ugotovilo se je, da je pobegli morilec Starčev, ki je stal natančno na vogalu Jadranske banke. Mesto umora je bilo tudi fotografirano.

Napram verzijam, ki jih v prozornem namenu širijo klerikalci, da sta namreč padla dva strela, je ugotovljeno, da je padel na tem mestu le en strel. Drugi strel so padli potem v Tivoliju, kjer je bil obstreljen akademik Petruč.

Pogreb umorjenega Zadravca se je vršil večer dopoldne pri Sv. Križu.

Karakteristično je pisanje «Slovenca» o žrtvi komunističnega atentata. Medtem ko je klerikalni list o komunistu Fakinu, o katerem je trdil, da so ga ubili Orjunaši, pisal v sentimentalno - hinavskem tonu, objavljal njegovo sliko in ga skoraj proglašal za nekakega svetnika, mu je Zadravec, ker je doznano, da ga je ustrelil komunist, «mladenič temne preteklosti, ki se je radi denarja kretal okoli vseh strank», pravi propalica in «Slovenec» ga očividno samo zato ne proglašja za nacionalista, ker je bi vendarež žrtve... Mimogrede opljuje «Slovenec» tudi rodbino pokojnega, v kateri je našel «nelegalnega priležnika» v očividnem prepričanju, da so klerikalni priležniki «legalni».

Tok preiskave.

Preiskava radi umora na Aleksandrovi cesti je v polnem teku. Oslasti so storile energične korake, da se čim prej izsledijo aretirane morilce Starčev. Izgleda, da so ga njegovi ožji tovariši skrili.

Danes popoldne je sodišče izdalo nalog, da se aretirata akademik Grubešič in neki njegov tovariš, katera dolži zaprti Starčev pajdaš Sotlar, da sta ga izkvala in Grubešič da ga je udaril. Policija je ta nalog še tekom popoldneva izvršila. Grubešiča je preiskovalni sodnik pridržal v zaporu, njegov tovariš je bil po zaslišanju odpuščen.

Novo nasilnosti.

V noči od ponedeljka na torek so je v Rožni dolini zbrala gruča pobalov in starejših elementov, ki so na vseh vogalih izkvali, kričali Zivio Lenin, Zivio Korošec in ko se jim ni posrečilo dobiti pod pest primerne žrtve, so proti jutru razbili nekaj šip ter se nato razbežali.

Večera zvečer se je vračal predsednik krakovske Orjune gosp. Kalin okrog 10. ure proti svojemu domu. Ko je šel preko mosta v Krakovu, je nenadoma padel izza mostu strel, ki pa je k sreči prekuljal samo sukunjo napadca. Gosp. Kalin je videl nato, kako sta bežala dva možka proti Čerkveni ulici. Napadalec ni spoznal. Obstojna na sum, da sta bila komunisti, ker se je gosp. Kalinu s strani komunistov večkrat grozilo, da ga bodo ustrelili. Zadnje dni se po Ljubljani sploh pojavljajo sumljivi elementi, ki zasledujejo zlasti posamezne nacionaliste.

Komunisti v razgovorih mirno priznavajo, da se ne boje ničesar, saj imajo izbornega zagovornika v «Slovenca», ki jih — po njih vseh izjavah — boljše brani, kakor bi se znali sami. Onim, ki v svoji navivnosti nasadajo spretno zavitim poročilom «Slovenca», preračunanim baš za največje, bi privoščili za 14 dni komunistični režim; to bi jih odzdravilo za vedno in ne bi več verjeli, da so komunisti tako ne dolžna jagnjeta, kakor jih slika «Slovenec».

Preiskave pri mariborskih komunistih.

Tudi mariborska policija je izvršila v ponedeljek pri osmih komunistih hišno preiskavo. Aretirala ni nikogar. Zapolnjeni pa so bili razni spisi, ki jih sedaj pregledujejo. Mariborske komunistične organizacije, ki datirajo od februarja tega leta, so razpuščene, in sicer ena politična in dve železniškarski. Komunisti so nameravali svojo zadnji čas razširiti organizacijo svojega delovanja po vsej mariborski oblasti. Kjerkoli je kakšno industrijsko podjetje, na številne tajne sestanke po gostilniških in zasebnih sobah, so prihajali govorniki iz Ljubljane.

Pretep v Gorenji vasi.

V nedeljo je prišlo v Gorenji vasi do pretepa med nekaterimi kmečkimi fanti in nacionalisti. Pri tem je bil odan strel, ki k sreči ni nikogar zadel. Preiskava je v teku.

likor se tiče našega uvoza iz Italije, zgražen na naši novi carinski tarifi ter obsega vse one predmete, ki jih sedaj uvažamo (riž, zelenjava, južno sadje, usnje, mlekarški izdelki, živo srebro, testenine, kemični produkti, vrvarski izdelki, klobuki, pnevmatično blago, filmi, skulpture, avtomobili, bicikli itd.).

Italijanski zahtevi, da pristanemo na uvoz italijanskih vin se seveda ni moglo ugoditi. Dovolil se je samo uvoz medicinskih vin in specialitet kot marsala in turinski pelinkovci, ki se pri nas doma ne proizvajajo. Naša industrija sardin in makaronov se je popolnoma zaščitila. Tarifne postavke so preračunane na varstvo domače produkcije.

Pogodba štiti z vezano carino tudi glavne predmete našega uvoza v Italijo, kakor goveda, ovce, konje, les, lesne proizvode, svinje, sveže in soljeno meso, mast, slanino, prekajeno meso, češnje itd. Za krompir ne bo nobene izvozne carine, dočim so svinjsko meso in njegov izdelek vezani na gotove carinske postavke. Ta določba velja tudi glede ostalih glavnih naših izvoznih predmetov, tako da je tem predmetom zagotovljen italijanski trg. Priznali smo popolno carinsko svobodo za izvozne predmete: les, železniške proge, premog, manganovo rudno, sveže ribe in višnje (maraska).

Pravno stališče obojestranskih državljanih se je uredilo tako, da se je zagotovilo medsebojno pravno varstvo in pravo sklepanje kupnih in prodajnih pogodb. Vprašanje industrijskih in trgovinskih podjetij se bo uredilo potom posebne konzularne konvencije.

Kar se tiče plovbe, je kabotaža pridržana nacionalnim družbam. Nadaljna vprašanja se bodo rešila s posebnimi konvencijami. Tako se je tarifno vprašanje za pomorski promet uredilo s parafiniranim protokolom. Obmejni promet se je uredil s posebnimi konvencijami in sicer brez izjeme za vse industrijske predmete, tudi za one, ki prihajajo z Reke. Reka torč nima nič izjemnega stališča ter velja za isto isti režim kakor za ostalo mejo. Seveda se je pri tem upošteval interes obmejnega prebivalstva, kar se tiče dvolastništva, pašnih pravic itd. Glede Zadra veljajo določbe rimskega pakta.

Veterinarske in prometne določbe se bodo uredile po posebnih konvencijah. Poštno-prometne določbe so itak urejene potom društva svetovne pošte.

Trgovinska pogodba, ki velja za tri leta, obsega vse, kar se mora v glavnem upoštevati glede medsebojnega uvoza in izvoza. V teh treh letih se bodo pokazale vse dobre strani te pogodbe, pa tudi vse eventualne pomanjkljivosti. Vsekakor je gotovo, da je ta trgovinska pogodba odločen korak za normaliziranje naših medsebojnih trgovinskih odnošajev ter da bo pospeševala gospodarske stike med našo državo in Italijo, ki sta po svoji legi in po svoji gospodarski strukturi navezani druga na drugo.

Politične beležke

— Vesti o umoru Stjepana Radića so bile večer razširjene v Beogradu. Ba je ga je v Moskvi ustrelil njegov sorodnik Bakić, ki je v ruski državni službi. Vesti so povsem nepotrene in so brččas prosto izmišljene, zlasti ker so prispele po čudnih ovinkih preko Revala in Sofije.

— Italijanske fantazije. Praški dopisnik milanskega «Secola» Attilio Tamara poroča v večerajšnjem «Secolu» obširno po poteku konference Male antante. Stvarno sicer ne ve povedati drugega, kakor so objavili komunikacij, zato pa tem več fantazira. Tako poroča, da so se na večerji, ki se je vršila v soboto pri našem poslaniku Nešiču, umaknili Beneš, Duca in Niščić v posebno sobo, v katero je prišel takoj nato šef štaba francoski general Mittelhauser. Pod pazduho je imel torbico za akte in ostal je v oni tajnstveni sobi samo par minut. In g. Tamaro ugiblje, da je prinesel trem zunanjim ministrom v podpis — tajno vojaško konvencijo med Malo antanto in Francijo. Priznava sicer, da je lahko slo tudi za kaj drugega, vsekakor pa meni, da so se dogodile v oni sobi važne stvari.

— Tudi to ga ne bo ustrašilo. Večerašnji «Slovenec» po svoji stari lopovski navadi piše, da je začel dr. Zerjav ščuvati Slovence na Slovence in sicer z besedo: Ubijaj! Ubij rodnega brata! S tem, da si je pritisnil sam na svoje čelo Kajnov znak, znak izdajstva nad svojim narodom. «Slovenec» trdi tudi, da je začel dr. Zerjav «z bogatim denarjem zlorabljal idealno zasnovano Orjuno». To piše list tistega škofa, ki je l. 1914. blagoslovljal slovenske fante in moče ter jim lagal, da gredo v sveto, ob Boga zapovedano pravilno vojno, ko gredo v boj za nemško Avstrijo in proti Srbiji. To piše list tiste stranke, ki je etablirala v svojem tajništvu zoper Slovence in rodne brate privatno špionažo v prilog nemški soldateski in policiji. To piše glasilo tistih pokvarjenih, demoraliziranih in degeneriranih individuov, ki so spravili toliko nacionalnih in poštenih Slovencev v zapore, v taborišča in na Suhi Bajer. Dr. Zerjav je skoraj že ten dni odsoten in zato pač ne izve, kako se cerkveni poglavar ljubljanske škofije vadi na njem v krščanskih čednostih. Besnenje klerikalnih klevetnikov mu v ostalem daje le novega poguma, da še z večjo vneto dela za osvoboditev Slovencev iz klerikalnega suženjstva. Psovanje s Kajnovim ga ne bo ostrašilo pri tem delu, kakor ga tudi ne bo odvrgnilo od začrtane poti, da ga dr. Koroševa «Straža» psuje s Čarugjo, ali pa, da mu očita že pred 14 leti pred so-

diščem častno za njega razčiščeno «Agro merkurjevo» zadevo. Na steklost škofovih listov mi samo to rečemo, da bi «Slovenec» lahko Boga hvalil, ako bi imel še kaj več takih mož kot je dr. Zerjav. Ako bi SLS imela samo enega Zerjava, bi ne bila danes s svojimi 21 tigri tako v polomu, kakor je.

— Zakaj so razpuščene komunistične organizacije. V ministru notranjih stvari izjavljajo o razpustu Nezavisne delavske stranke sledeče: «Vzrok, da so se morale uporabiti te mere, je ta, ker so se delavske organizacije zopet spremenile v politične organizacije. Voditelji delavske stranke, komunisti, so se zopet pričeli posluževati taktike starih komunistov in so ustanavljali vrsto političnih organizacij, ki se naj bi ravnale po navodilih iz Rusije. Komunisti so si uredili izvrstno volhovsko in informativno službo. Vse to jim je pomagalo, da so za vse odredbe vlade, naperjene proti njim, zaznali, pred no so jim te mogle škodovati. Pred par dnevi je zaplenila policija v Črni gori pisno bivega poslance Kacelovića, v komve sporoča ta da pripravljajo policija nove progone in da se mora zato skriti ves kompromitirani material. Pri takem stanju stvari je razumljivo bojazen pred novo komunistično akcijo. Ni se smelo donove žrtve terorja. Proti vsem ugovorom se mora naglasiti, da bodo brezpogojno odobraval korake vlade vsi krogi, ki ima jo dobre namere. Štiro delavske organizacije, kojih delovanje ni politično, seveda ne bodo razpuščene. Pač pa se bo najstrožje postopalo proti ostalim na podlagi izčrpane preiskave.» Ko so hoteli tipografi zborovati in protestirati proti razpustu njihove organizacije, je orožniška patrulja preprečila zborovanje. Do incidentov ni prišlo. Vsi delavski shodi s politično svrhu so prepovedani. Policija ima brezpogojno preprečiti taka zborovanja.

— SLS in komunisti. Malo pozno se je začel «Slovenec» otesati komunistov, ker ni nobenega dvoma več o tem, da bi se pri nas komunisti tako ne razpasli, ako bi jih ne podpirali klerikalci, škofova tiskarna in njegovi časopisi. Ako bi oblast postopala strogo po zakonu o zaščiti države, ki morala, še predno je ustavila komunistične liste, ustaviti škofova glasila, ker so ta veliko bolj protidržavna in po svoji nesramni pisavi mnogo bolj opasna kot so bila glasila dr. Lemeža. Kar prihaja iz škofove tiskarne, je hušje zlo za državo kot najbolj opasna epidemija. Le nerazumljivi popustljivosti oblasti se imajo klerikalci zahvaliti, da se to strupeno leglo nemoralnosti, nepoštenosti in prevratnosti dosedaj še ni zatrla. «Slovenec» ima sedaj še drzno čelo, da se komunistov skuša otesti, s tem, da piše, da je med SLS in komunisti velikanski razloček in da komunistov on ne brani zato, ker so komunisti, marveč zato, ker se jim godi — krivica. «Slovenec» dodaja čelo, da bo branil tudi «Orjuno», ako se ji bo delala krivica. Ali si je mogoče misliti še večjega farizejstva? Kako lepo bi bilo v Sloveniji, ako bi «Slovenec» tako delal. Vsakdo pa slej, ali prej na svoji lastni koži skuša, da ni dnevnika morda na vesoljnem svetu ne, ki bi zavestno in premišljeno delal toliko krivic, kakor škofov list. Koliko krivice in grobožije je nagromadil zadnji čas samo na osebo dr. Zerjava. Izgleda, kakor da bi se blagoslovljeni lopovi vsako noč v škofovi tiskarni nalašč pripravljali, kako bodo drugo jutro bolj nevredni zavili Boga. Pa razlika med SLS in komunisti! Največja je pač ta, da klerikalci ščuvajo na pokoli, komunisti pa hodijo zanje v ogenj po kostanj. Komunisti so bili ubiti, komunisti so zaprti, komunisti bodo ob službe, klerikalni hujskači pa sede zastraženi v škofovi tiskarni in hujskajo naprej in si roke manejo od veselja, da jim je hujskarija uspela in v nadi, da bodo zaslepljeni komunisti tudi pri prihodnjih volitvah nje volili. Večjih in ostudnejših spekulativov na račun zapeljanih in nahuškanih delavskih mas pač ni!

Po svetu

— Nesoglasja v fašizmu. Službeno jih sicer odločno demantirajo, vsak hip pa se kažejo pojavi, ki pričajo, da v fašistovskih vrstah ni vse v redu. Za 21. t. m. je bil sklican veliki zbor fašistovske stranke, pa so ga preložili na avgust. Ravno tako so preložili na nedoločen čas tudi za prihodnje nedelo napovedano prisego milice kralju. Vse to brez utemeljitve. Pač pa se sostane 22. t. m. velik fašistovski svet na sejo, katere dnevni red pa ni objavljen. Samoumevno, opozicijski listi te simpatične dogodke živahno komentirajo in dokazujejo, da med fašisti še vedno niso poravnane diference, ki so nastale vled Matteottijevoga umora.

— Amerika in londonska konferenca. Te dni se je vkrval v New Yorku na parnik za Evropo ameriški državni tajnik za zunanje zadeve Hughes. Čeprav je bilo že prej uradno razglašeno, da se bo londonske konference udeležil le londonski poslanik Houghton kot neoficijski opazovalec, so ameriški in evropski listi razobniali, da se udeležil konference Hughes sam. Ta je zato tik pred odhodom parnika sprejel novinarje, katerim decidirano izjavil, da ne potuje v Evropo v svojem svojstvu kot zunanji minister, ampak samo kot — advokat, ki se hoče udeležiti velikega advokatskega kongresa, ki se vrši v Londonu slučajno istočasno s medzavestno konferenco. Novinarji so njegove izjave sicer priobčili, ne verujejo jim pa ne in menjajo, da hoče Hughes samo prikriti

pravi vzrok svojega potovanja, ker se boji ameriškega javnega mnenja, ki se vedno ni naklonjeno udeležiti Zedinjenih držav pri evropskih zadevah.

— Število brezposelnih v Nemčiji se stalno narašča, in je preseglo 1. t. m. prvo četrtino milijona. Pri tem pa niso všteti brezposelni v okupiranem ozemlju.

Mala antanta in Rusija

Napram dunajskemu zastopniku, ruske agencije «Rosta» se je izjavil minister Niščić o odnošajih Jugoslavije napram Rusiji takole:

«Zaj osebno sem za priznanje Rusije de iure, ker je Rusija važen nacionalni faktor. Za priznanje je tudi velik del jugoslovanskega naroda. Res je, da je pri nas tudi še nekaj protivnikov priznanja, ki se bojijo podopagande komunistične interencionalne. Zato se ne smemo prenegativiti, temveč moramo počakati, da se to vprašanje reši brez konfliktov. Jugoslavija nima značaj službenega kontakta s sovjetsko Rusijo in se ne meša v njeno notranje razmere. Jugoslavija je napram Rusiji korektna, pa pričakuje isto od Rusije glede sebe. V vprašanju Besarabije je Jugoslavija absolutno nevtralna. Ni res, da nam je Rumunija ponudila teritorialne koncesije v Banatu, ako ji pomagamo v njenem sporu z Rusijo. Na konferenci v Pragi nisimo govorili o besarabskem vprašanju. Stališče Jugoslavije ne vpliva na stališče češko-slovaške napram Rusiji. Države Male antante imajo v tem pogledu slobodne roke in o ČSR. najbrž to vprašanje rešilo preje nego Jugoslavija.»

Svetovnoznanstvena športna in dirkalna

Peugeot - kolesa

so dospela. Dobavna po najnižji ceni v tovarniški zalogi O. Zuzek, Ljubljana, Solus ulica 11. 3390-a

Borza

15. julija:

ZAGREB. V efektnih ni bitnejše spremembe. Večje zanimanje je bilo za Hipo, Eskomptno in Slavonija. — V devizah tendenca nespremenjena. Težaji deviz so obdržali v glavnem večerajšnje višine, le Italija je v porastu radi velikega povpraševanja in Švica zaradi pomanjkanja blaga. Dunaj je ponovno oslabil na 0.1199, po katerem težaju je bilo tudi dovolj blaga, kar obeta, da bo še dalje padel. V splošnem je bilo na trgu malo blaga. Narodna banka je pokrivala povpraševanje po devizi na Švico. Promet je bil precej slab. Trgovanje se je gibalo največ v devizah na Dunaj, Italijo, London in Švico. Notirale so devize: Amsterdam 3215 do 3245, Dunaj 0.119 do 0.121, Budimpešta 0.097 do 0.117, Bukarešta 0 do 38.5, Italija izplačilo 365.25 do 368.25, ček 364.75 do 367.75, Kopenhagen 0 do 137.5, Kristijanija 0 do 1150, London izplačilo 371.25 do 374.25, New-York ček 84.3 do 85.3, Pariz 441.25 do 446.25, Praga 251 do 254, Švica 1560 do 1570; valute: dolar 33.5 do 34.5, aK 0.11975 do 0.12175, K 248.5 do 251.5, Švicarski franki 1556 do 0, lire 362.5 do 365.5; efekti: bančni papirji: Primorje 75 do 85, Trgo 82 do 84, Eskomptna 126 do 127.5, Kredita Zagreb 125 do 127, Hipo 62 do 63, Jugo 116 do 117, Ljubljanska kreditna 230 do 0, Prašteditona 915 do 920, Etno 130 do 131, Slavenska 110 do 115, Srpska 139 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 117.5 do 120, Dubrovačka 750 do 780, Goranin 0 do 160, Šećerana 1030 do 1045, Isis 62 do 63, Narodna šumska 80 do 82, Nihag 90 do 92, Gutmann 760 do 790, Slaveke 275 do 250, Slavonija 92 do 95, Trbovlje 590 do 525, Vevče 140 do 0, Tvrnica vagona 110 do 120; državni papirji: 7 odst. posojilo 65.5 do 66, agrarne 20 do 22, Vojna škoda 121.5 do 122.5.

BEograd. V devizah je danes bila tendenca slabša in blaga dovolj, tako da je bilo vse povpraševanje krito brez intervencije Narodne banke. Največ je bilo povpraševanja po devizah na Švico in New-York. Notirale so devize: Dunaj 0.1198 do 0.1202, Budimpešta 0.105 do 0.1075, Bukarešta 37.75 do 38, Zeneva 1560 do 1565, London 372 do 372.5, Milan 366.5 do 366.95, New-York 84.85 do 84.9, Pariz 444 do 445, Praga 252 do 252.25, Solun 104.3 do 104.7; valute: dolar 33.75 do 34, lej 28 do 38, lire 0 do 367, K 0 do 253; efekti: 7 odst. posojilo 67 do 0, agrarne 22.75 do 0, Vojna škoda 133.5 do 133.75.

CURih: Beograd 6.425, New-York 544.50, London 23.26, Pariz 23.30, Milan 23.54, Praga 16.075, Budimpešta 0.0068, Bul' rešta 2.40, Sofija 4, Dunaj 0.007675.

TRST: Beograd 27.20 do 27.50, Dunaj 0.025 do 0.035, Praga 68.35 do 69; dinar 27.20 do 27.50, cario i franki 39.25 do 39.75, težaj zlate lire 447.75.

DUNAJ: Devize: Beograd 331 do 335, Berlin 16.300 do 16.300, Milan 3064 do 3076, New-York 70.935 do 71.185, Praga 2105 do 2115; valute: dinarji 827 do 833, dolarji 70.460 do 70.800; efekti (v tisočih aK): jugoslovanski papirji Hipo 53, Eskomptna 100, Jugo 90, Trbovlje 400, Jesenje 650, Zenica 1000, Gutmann 400, Slaveke 210, Slavonija 74, Šećerana 800; ostali papirji: Juli-Süd 432, Anglo 186, Bankverein 111, Länderbank 242

PRAGA: Beograd 39.95, Dunaj 4.715, Rim 147, New-York 33.95.

BRLIN: Beograd 4.94, Milan 18.06, Praga 12.40, New-York 4.19, Curih 76.41.

LONDON: Beograd 371, Berlin 18.25, Pariz 84.50, Italija 101.25, Švica 23.56, New-York 437, Praga 147.875.

NEW-YORK: Beograd 118.75, Berlin 24, London 437.375, Pariz 517, Švica 1827, Italija 431, Dunaj 14.125, Budimpešta 9.50, Praga 295, Bukarešta 46.75.

Obsodbi dveh komunistov pred celjskim sodiščem

Celje, 15. julija.

Danes se je vršila pred senatom tukajšnjega okrož. sodišča razprava proti Alojziju Sedeju, rodom iz Goriške, magistratnemu uradniku v Ljubljani, sedaj v zaporu v Celju. Obtožnica mu očita, da je letos prvega maja v Trbovljah kot odposlanec «Neodvisne Delavske Stranke Jugoslavije» imel hujskajoč nagovor, v katerem je govoril ne le o mednarodnem proletariatu itd., marveč o zavednosti revolucionarno-zavednega proletariata, o protestu teh revolucionarjev proti sužnosti, o revolucionarnem otrsranju spon, o ustanovitvi balkanskih in podonavskih sovjetskih republik itd. Zaradi tega govora so potem v spredu, kateremu je načeloval obtoženec, klicali reči omladinci, naj živi Lenin, Trocki, dol z zakonom o zaščiti države, živele republika itd. Obtoženec je vsklikal: Živele neodvisna delavska stranka Slovenije v zvezi z neodvisnimi federativnimi republikami Balkana in Podonavja. Skliceval se je dalje v svojem govoru na milijardne armade sovjetskega revolucionarnega proletarijanami uresničile ideale, itd. Propagiral je tudi «internacionalno republiko Slovenijo» širil revolucionarno misel med nezavedno, socialno zancmarjeno in k revolvi nagjeno trboveljsko maso ter h s tem hujskal in jej slikal v živih barvah revolucionarni nastop in svrhu. Govoril je dalje o ojačanju kmetijskih in delavskih parlamentarnih skupin in njihove vlade, ki bi naj pripravila pot do federacije balkanskih republik. Na opozorilo, da imamo vendar monarhijo, je ironično pripomnil, da je mogoče, da bi šlo tudi z revolucijo, mogoče pa tudi brez nje.

Za obtožena Sedeja so v preiskavi precej neugodno izpovedale vse priče, tako uradni zastopniki in funkcijonarji ter nekatere na shodu navzoče priče, pa ravnatoko tudi njegovi lastni somišljeniki, kakor znani komunist Franc Klopčič in znana agitatorica Antonija Čec, ki sta potrdila, da je govoril o revoluciji, in o federaciji delavskih republik.

Sodišče je prišlo na podlagi teh pričevanj in deloma tudi priznanja obtoženčevega do zaključka, da je obtoženi prekučuh, ki se je nalezel svojih nazorov v Rusiji in jih od tam prinesel seboj ter jih tu širil med nerazsodno maso v Trbovljah, s čemer je propagiral naklepe, da je treba sedanjim politični in ekonomski red v državi nasilno spremeniti s terorjem, da je s svojimi izjavami vohče ogrožal javni red in ga spravil v opasnost.

Po členu 1. točka 1. Zakona o zaščiti države je bil obtoženi krivim spoznan in obsojen na trinaest mesecev težke ječe. Njegov branitelj je priglasil pritožbo ničnosti. Sedeja smatrajo za žrtve brezvestnih propagandistov, ki so nadarjenega mladeniča spretno znali zaplesti v svoje mreže in so ga tudi končno spravili v nesrečo.

Za njim je bil obsojen Maks Fakin, 21

Naši kraji in ljudje

Kriza našega tujkega prometa

Letovišarska in tujška sezona, ki bi se morala bližati sedaj že svojemu vrhuncu, kaže letos v naši državi neprijetne perspektive. Na splošno se čujejo pritožbe, da ni gostov. Niti Slovenija, ki ima priznana najlepša letovišarska kraja v Jugoslaviji, se ne more pohvaliti z baš preobilnim posetom domačinov in tujcev, Hrvaška, ki mestoma tudi ni brez prirodne mikavosti je več kot do polovice pozabljena. Dalmacija je skoro — prazna! Vzrokovi, ki so dovedli do tega kritičnega stanja je toliko, da je vredno o njih izpregovoriti resno besedo.

V prvi vrsti je treba upoštevati dejstvo, da so se ekonomske razmere tokom zadnjega leta posebno pri nas znatno izpremenile. Denarja ni več na razpolago v oni obliki, kakor pred par leti. Ne le srednji, uradniški stan, ki je v normalnih razmerah številno posejal letovišča, je zdaj brez zadostnih denarnih sredstev; podobni ekonomski razlogi začinjajo prevladovati tudi v onih slojih, ki so do pred kratkim veljali za denarno dobro podkovane. Domačinom je torej v dobronji meri pospeševanje tujkega prometa onemogočeno.

Glede tujcev, ki prihajajo iz inozemstva, naj predvsem odkrito povemo, da so njihov obisk naših krajev v veliki meri preprečile oblasti same. Za dopotovanje v Jugoslavijo namreč velja o predpisih posebne vrste, ki so gotovo brez konkurence na kontinentu. Da more tuj državljan dopotovati v Jugoslavijo, potrebuje najprej dovoljenja od našega zunanjega ministrstva! Brez tega ne sme izdati vizuma noben naš konzulat. Prošnje za dopotovanje pa je treba pošiljati preko konzulatov v Beograd. Predno se take prošnje reši, traja navadno več mesecev, včasih tudi pol leta, redki pa niso niti slučaj, ko prošnja sploh izgine. Da se inozemci pod vplivom takih okoliščin ne morejo navdušiti za potovanje v naše kraje, je pač povsem umevno.

Druga stvar je pa naša pozitivna in negativna propaganda. Italijanom je letos uspelo pritegniti večino čeških gostov, ki odhajajo vsako leto na morje, v svoja kopališča. Propaganda italijanskih oblasti v tem oziru je naravnost vzorna in Italija stori vse, da tujca pritegne: natančno ga podučijo o cenah v svojih kopališčih, z brošurami, inserati priporočajo svoje kraje, njene agencije dajejo točna navodila, njene železnice, njeni uradi so postrežljivi napram tujcu. In končno: ker poznajo italijani razpoloženje češkoslovaške publike, ki gre najraje v jugoslovansko Primorje se z italijanske strani sistematično širijo razne alarmantne vesti o epidemijah pri nas, o sovražnosti prebivalstva napram gostom, o neuslužnosti napram tujcu. Mi pri tej propagandi krepko sodelujemo — v prid Italijanom. Za naše kraje se v inozemstvu ne ve skoraj nič, naše železnice, naše paroplovne družbe nikjer ne povedo svojih zvez, nikdo tujcu zunaj ne reče, koliko bo stalo, če pride k nam in da bi še bolj držalo, so lani blokaški listi uprizorili pravcato gonjo proti Čehom...

In kdor navzlic vsemu pride, ta je v mnogih krajih predmet pravcatega izkoriščanja. Lani so po nekaterih krajih hoteli gostilničarji in vsi, ki imajo opraviti s tujskim prometom, kar tekmovali, kdo bo bolj visoke cene postavil. V Švici je bilo skoraj ceneje, na Lidu lažje živeti! Pri tem pa je pri nas še malo komforta in ponekod so naši ljudje že tega mišljenja, da mora biti gost hvaležen, če ga sploh sprejmejo pod streho. Na prste bi lahko naštel podjetja, ki si res prizadevajo, da ustrezajo povprečnim

zahtevam letovišarskih načel. Zasebna in splošna iniciativa na tem polju daleč zaostaja.

Dalmacija predvsem letos plačuje kaznen za vse te nedostatke. Milijoni in milijoni zaslužka so odšli drugam. Polagoma celo naši državljani odhajajo — drugam, v tujino. Pa tudi v Sloveniji se že pojavljajo znaki tujsko-prometne krize. Letošnje bridke izkušnje bodo morda pobuda za pričetek sistematičnega dela za povzdigo tujkega prometa. Vsi zainteresirani faktorji bi morali združiti svoje sile. Saj gre za ogromne gospodarske interese cele države!

Lemeževih 400 Din

Ljubljana, 15. Julija.

Kazenski senat deželnega sodišča je danes na št. 79 razpravil najpreje vrsto vsakdanjih zadev, ki niso vzbudile zanimanja, razen kvečjemu aferica nekega pekoveškega pomočnika, ki je bil obtožen, da je svojemu gospodarju pojedel za par sto dinarjev zemelji, katerih ni plačal. Pri tej priliki se je tudi izvedelo, da ima fant že dekleta in da mu je od takrat silno zrastle apetit. Obsojen je bil na mesec zapor, katerega je že odsedel v preiskavi in bi moral še pravzaprav 14 dni «nazaj dobiti». Izjavil je, da kazen sprejme, da k «tistem mojstru» več noče in da bo itak čez pol leta «frajšprehan».

Kot zadnja zadeva je prišla na vrsto obtožba proti Fani Javornik, bivši služkinji dr. Lemeža. Obtožena je v smislu §§ 171 in 176 k. z. zatvine onih 400 Din, ki so zmanjkali dne 1. junija t. l. zvečer, ko so neznanč vdrli v Lemeževo stanovanje in v njem razbili porcelan in steklenino. Senatu predseduje g. viš. sod. svet. dr. Mladič, votalni v. sod. svet. dr. Keršič, sod. svet. dr. Eberl in sodnik dr. Sajovic, drž. pravdnik dr. Ogorevc. Pri čitanju osebnih podatkov obtoženke se ugotovi, da je bila radi istega čina že obsojena l. 1919 na štiri mesece zapor. Obtožnica je očita, da si je od devetih bankovcev po 100 Din, ki so se nahajali v torbici g. Lemeževe, prilastila štiri. Očita je, da jej ne gre nikakršna vera, ker je obtoženka svoj prvotni zagovor pozneje bistveno spremenila.

Obtoženka se zagovarja, da je bila v kuhinji, v sobi pa da je bil ves čas sam komunist Hlebec. Na predsednikovo vprašanje, ali hoče z naglašanjem tega dejstva Hlebca obdolžiti tatvine, izjavi obtoženka, da ona ne reče, kdo je denar vzel, pač pa vztraja na tem, da je bil Hlebec sam v sobi. Dalje se zagovarja, da je dne 2. VI. popoldne dobila od gosposidine 4000 K, da jih nese trgovcu Čermaku, in zvečer je od gospe dobila svojo mezdo, nekaj nad 500 Din, v turek 3. VI. pa še 2 do 300 Din za mesarja. Od tega denarja je prodajalki Angeli Pipan v turek okrog 5. popoldne dala shraniti 400 Din. Vztraja na tem, da se to ni zgodilo v ponedeljek 2. junija.

Priča Angela Pipan pod prisego potrdi, da je obtoženka v ponedeljek okrog pete popoldne prišla k njej, jo vprašala, ali nič ne ve, kaj je bilo sinoči pri nas, in jej izročila štiri dinarske stotake v shrambo. Bili so stare srbijanske izdaje (torej jednake izdaje, kakor manjkajoči). Nato je odšla, pa se takoj vrnila in še naročila: «Pa bogvari, da bi komu o temu povedali». Četr ure pozneje je priča isti denar dala trafikantini, pri kateri je vzela istega dne izšlo posebno izdajo «Jutra» v razprodajo, in je dobila tudi potrdilo z datumom 2. junija. Ugotovljeno je torej, da je obtoženka izročila denar 2. VI. in ne 3. VI. **Takrat pa obtoženka po lastnem priznanju ni imela nikakršnega lastnega denarja.**

Priča Liza Pipan, hčerka prejšnje priče, zapričena, potrdi bistveno jednako, kakor njena mati.

Priča Mara Lemež, žena dr. Lemeža, ravnotako zapričena, z vsi določnostjo izjavlja, da je po večerji slišala prihajanje neznanec in se zaklenila s svojo hčerko v sobo služkinje. Služkinja je ostala v predsobi in jo je gospodinja slišala. Ker ni vzdržala v sobici, je priča prišla iz nje našla služkinjo še v predsobi in je po odhodu neznanec ona sama prva stopila v sobo. Takrat je denar že manjkal. V sobi so se nahajali najpreje komunist Hlebec in Starček, potem samo Hlebec in pa Orjunaš, od katerih priča imenuje nekega Mekinca, dasi ga pri svoječasnih konfrontacijah ni spoznala. Da manjkajo štirje stodinarski bankovci, je priča takoj zapazila, in izključuje, da bi jih bila mogla vzeti služkinja.

Votanti stavijo na pričo in obtoženko še nekaj vprašani, nato izvaja državni pravdnik:

Obtoženkin zagovor, da bi bila raje vzela vse, kakor samo en del, tembolj velja za vsakogar drugera. Obtoženka sama priznava, da v ponedeljek popoldne ni imela denarja, po pričah pa je dokazano, da ga je vendar v ponedeljek imela in dala shraniti ter pri tem še zabičala shranjevalki, naj nikomur ne pove. Predlaga obsodbo temeljem indicov.

Po četrtturnem posvetovanju razglasi senatni predsednik *oprostilno sodbo* s sledečimi razlogi: *Dejanski stan nikakor ni zadostno pojasnjen. Vendar pa drugih dokazil ni.* Obtoženka sicer ne more izkazati, kje je dobila denar. Na drugi strani pa priča g. Lemeževa z vsi določnostjo izključuje, da bi si bila njena služkinja mogla v tistem kratkem času denar prilastiti. *V dvomu je treba soditi v prilog obtoženega.*

Na te razloge objektivnega sodišča opozarjamo zlasti, ker z gotovostjo pričakujemo, da bodo klerikalci tudi to povsem pravilno in pravično sodbo zlorabljali za svojo obrekovalno kampanjo. V članku dr. Lemeža v «Slovencu», objavljenem okrog 6. junija, je že naglašal, da bo njegova žena pričala. Takrat je tudi izjavljala, da absolutno zaupa svoji služkinji. Tem vzbujajo zanimanje je pri današnji razpravi vzbudilo, ko je g. predsednik prečital *obširno ovadbo, katero je dr. Lemež poslal proti današnji obtoženki* in v kateri jo dolži, da mu je že dolgo časa *poneverjala hrano, s katero je redno vzdrževala svojega ljubčka.* Njen ljubček je bave neki Hrovatin. Proti obema je vložil dr. Lemež ovadbo in trdi, da sta mu napravila velikansko škodo. Ta Hrovatin je menda identičen z onim, ki je pred kratkim dr. Lemeža na ulici oklofutal.

Po končani aferi 400 Din je končno obsojen «Slovenec», ki je politične nasprotnike po krivem obdolžil v stvari, v kateri je objektivno sodišče izrekel doslovno: *«Vkljub precej tehtnim indicim proti obtoženki sodišče nima gotovosti, na katero bi oprlo sodbo, in jo je zato moralo oprostiti.»* Javno mnenje si je svojo sodbo ustvarilo in to z gotovostjo: «Slovenčev obrekovalci so lopovi».

Minček in Mojček kot zmagovalca

Načelna razsodba Državnega sveta o nedopustnosti prisilnega krsta.

Naši čitatelji se še gotovo spominjajo, kako sta dva otroka — neboljčeka, deca industrijalca dr. R. na Gorenskem postala predmet državnega prisilnega postopanja ter bila skrajno eksekutivnim potom odpeljana h krstu. Skoraj pravimo, ker je medtem Državni svet vendarle po naradni pameti in po našem ustavnem zakonu izrekel svoje definitivno mnenje, da se zakramenti ne morejo podeljevati eksekutivnim potom.

O razsodbi Državnega sveta nam poroča g. dr. Fran Novak:

Kakor znano sta okrajno glavarstvo v Radovljici in pokrajinska uprava za Slovenijo razsodila, da mora gospod dr. R. dati krstiti svoja dva zakonska otroka «ker bi se sicer kazensko postopalo in uradoma odredil obred krsta». Upravno sodišče v Celju je z razsodbo z dne 13. marca 1924. pritožbo dr. R. zavrnilo in potrdilo navedeni odlok pokrajinske uprave za Slovenijo, oziroma okrajnega glavarstva v Radovljici, in sicer iz teh razlogov:

Cl. 12. ustave sicer določa, da je svoboda veri in vesti zajamčena in da nihče dolžan sodelovati pri verozakonskih dejanjih, svečanostih, obredih in vajah, razen ob državnih praznikih in svečanostih in kolikor to odredi zakon za osebe, ki so podložne očetovski, varstveni in vojaški oblasti; baš zakon z dne 25. maja 1868. avstr. drž. zak. št. 49 (interkonfesionalni zakon), ki je pri nas še v veljavi, pa določa, da sledijo zakonski otroci veri svojih roditeljev, kadar sta oba roditelja ene vere, tedaj v predmetnem slučaju katoliški veri svojih staršev; navedeni predpisi medverskega avstr. zakona ne nasprotujejo odredbam čl. 12. ustave, ker se ti predpisi nanašajo edino le na osebe, ki so podložne očetovski, odnosno varstveni oblasti in glede teh oseb določa čl. 12. ustave izjemo, glasom katere so te osebe dolžne sodelovati pri verozakonskih dejanjih, kolikor to odredi zakon. Tak zakon pa je ravno navedeni avstrijski medverski zakon, ki je dosedaj še v veljavi; ker sledijo tedaj otroci gospoda dr. R. veri roditeljev, v tem slučaju katoliški veri, se jih mora dati krstiti, če ne drugače, tudi prisilnim potom.

Ta odločba upravnega sodišča v Celju pa je nevezdržna. Avstrijski medverski zakon pač določa, da sledijo zakonski otroci veri svojih roditeljev, kadar sta oba roditelja ene vere, z drugimi besedami, da postanejo otroci katoliških staršev že z rojstvom katoliki. Ne določa pa ta zakon nikjer niti z besedico, da se morajo taki že z rojstvom nastati «državni» katoliki tudi dati krstiti. Posledica navedenega medverskega zakona je bila, da so taki otroci bili pač po posvetnem zakonu že z rojstvom katoliki, po cerkvenih predpisih pa je to potreben še krst. Na ta način smo dobili v Avstriji juridični fenomen nekrščenih kristjanov, oziroma nekrščenih katolikov. Ko se je množilo število takih otrok, ki so bili za državo katoliki, za katoliško cerkev pa še pagani, je šla avstrijska država korak dalje in je po politično ji udani judikaturi statuirala — čeprav zakon sam tega ne določa — da se ti državni katoliki morajo dati krstiti, zato da postanejo tudi cerkveni katoliki in da izgine od države same provocirana anomalija. Dočim je tedaj cerkev terjala krst kot pogoj za sprejem v cerkev, ga je Avstrija zahtevala kot zakonito konsekvenco vstopa v cerkev. Če bi bila Avstrija še nadalje obstojala, bi bili doživeli po isti logiki, da bi se nas bilo z državno eksekutivo prisililo k sprejemanju tudi drugih svetovstajev. Katoliška cerkev je to judikaturu upravnega sodišča z veseljem akceptirala, ker je bil efekt vsaj kar se tiče števila katoliških verskih podanikov, ugoden. Judikatura pa seveda ne odgovarja besedilu medverskega zakona, ki krsta ni predpisal.

Vsled pritožbe g. dr. R. proti navedeni razsodbi upravnega sodišča v Celju je Državni svet v Beogradu z razsodbo z dne 12. junija 1924. razveljavil razsodbo upravnega sodišča in nižjih instanc kot nezakonito, sklicujoč se v prvi vrsti na čl. 12. ustave, po katerem g. dr. R. nima zakonite dolžnosti, da bi moral dati svojo deca krstiti.

Stališče Državnega sveta odgovarja seveda našem pravnemu čutu, da prisilnega krsta ni mogoče odrediti.

IX. zlet celjske župe

V št. Jurja ob juž. žel. v nedeljo 13. t. m. Prošlo nedeljo se je v trgu št. Jurij ob juž. žel. vršil IX. župni zlet celjske župe. Udeležilo se ga je okoli 170 članov v kroju, nad 120 članic, moški in ženski naraščaj, moška in ženska deca, vojaštvo in mnogo narodnega občinstva, ki je prihitelo od vseh strani, zlasti seveda iz Celja.

Ko so jutranji vlaki pripeljali goste od blizu in daleč, je pozdravil zbrano Sokolstvo na kolektorju starosta šentjurskega sokolskega društva br. Mastnak. Po iskrenih pozdravnih besedah se je Sokolstvo uvrstilo v lepo povorko s petimi društvenimi in enim naraščajskim praporom. Na čelu sprevoda je korakala železničarska godba «Drava» iz Maribora. Povorka je šla skozi trg, ki je bil okrašen z zastavami in slavoloki. Domače občinstvo je Sokola živlano pozdravljalo.

Povorka se je ustavila pred občinsko hišo, kjer je pričakoval vrce za sokolsko idejo občinski svet z županom gospodom Čretnikom na čelu, ki je Sokolstvo in drugo občinstvo iskreno pozdravil. Pozdrave obema govornikoma se je zahvalil župni starosta br. dr. Gvidon Serneč. V imenu Sokolskega Saveza je govoril nato še br. dr. Fettich iz Ljubljane. Godba je zaigrala «Lepo našo domovino», Sokoli pa so odšli nazaj skozi trg do šolskega poslopja, odkoder so se podali na telovadišče, kjer so pričele skušnje za popoldanski javni nastop.

Sokoli netelovadci so se medtem podali na šentjursko pokopališče, da se tam poklonijo junaku šentjurskega Malgaju. K besedi se je oglasil br. dr. Milko Hrašovec iz Celja, v imenu šentjurskega Sokola pa je govoril br. Drogenik. Na junakov

grob so žastilci Malgaja položili lipov velec s trobojnicjo.

Ob 16. se je pričela na telovadišču javna telovadba. Člani in članice so nastopili najprej s prostimi vajami. Sledile so proste vaje moškega in ženskega naraščaja, vaje moške in ženske dece ter orodna telovadba, nakar je nastopilo vojaštvo s prostimi vajami ter vajami s puško. Nastop je uspel nad vsako pričakovanje dobro. Občinstvo je posetilo prireditve v obilnem številu.

Večerni vlaki so Sokole in goste s prireditvi odpeljali domov. V Celju je Sokolstvo pričakovala velika množica občinstva, ki je prirejala prisrčne ovacije zlasti iz št. Jurja se vračajočim vojakom.

Bil je zopet diven sokolski dan, ki ostane vsem udeležnikom v najprijetnejšem spominu.

Dopisi

MOŠNJE PRI RADOVLJICI. V nedeljo zvečer okoli 22. ure je nenadoma izbruhnil pri posestnici Mariji Oder in posestniku Josipu Pristavcu ogenj, ki je popolnoma upepelil posestva imenovanih. Pri Pristavcu so iz goreče hiše komaj rešili otroke. Mariji Odrvi je zgorelo tudi šest prašičev in ena krava, mnogo perutnine in vsi poljski prideški. Imenovana imata nad 250.000 Din škode. Da ni zgorela vsa vas in da se je ogenj lokaliziral v najbolj nevarnem kraju sredi vasi, se je zahvaliti domačemu in sosednjim gasilnim društvom, zlasti onemu iz Radovljice, ki je bilo kljub oddaljenosti prvo na mestu požara. Tudi ob tej priliki se je pokazal plemeniti pomen gasilstva, vsled česar je žeteli, da bi se občinstvo za gasilna društva bolj zanimalo in podpiralo.

BLED. Z ozirom na pritožbe, ki so bile objavljene tudi v našem listu, da na Bledu ni dovolj preskrbljeno, da bi se dobile informacije glede stanovanj, cen itd., se resnici na ljubo ugotavlja, da se nahaja v občinskem »Blejskem domu«, torej v centru Bleda, pisarna »Tourist Office«, oziroma zdraviliška pisarna, ki je ves dan na razpolago občinstvu, ki more tam dobiti vse potrebne informacije. Vsi tujei, Francozi, Angličji, Čehi in Amerikanci, so izredno zadovoljni in se vedno polhalno izražajo o čistoti sob in uljudnosti Blejčanov. Naj tudi gostje iz naših krajev ne zaostajajo za njimi.

GORJE PRI BLEDU. Ker praznuje tukajšnje gasilno društvo 7. septembra 98. letnico svojega obstanka, se prošjo vsa bratska društva, da ne bi ta dan potožala v okolici večjih prireditve.

DOL. LOGATEC. Tukajšnje sokolsko društvo se zahvaljuje vrlim gospem in gospodičinam, ki so z izredno požrtevno vrednostjo pripomogle do lepega uspeha naše prireditve dne 29. junija ter jim, kakor tudi bratskemu društvu iz Gor. Logatca izreka javno zahvalo za prijazno sodelovanje.

GRIBLJE. Pri zadnjih občinskih volitvah sta nastopili dve grupi: Slovenska ljudska stranka in napredni blok. Pripominjamo, da so prvotno vsajani sklenili postaviti kompromisno listo in se je v to svrhu izvršil sestanek vseh volilcev, na katerem so bili izbrani kot odborniki skupne liste 4 demokratje, 1 radikal in 2 klerikalci. Vsled neiskrenosti klerikalcev je prišlo do cepitve. Da bo javnost točno poučena o pravih naprednjakih, naj navedemo k izidu volitev sledeče podrobnosti. Vseh volilcev je 96, od teh se jih je udeležilo volitev 77. Za napredni blok je glasovalo 35 mož, ki so vsi včlanjeni v k. o. JDS, za SLS pa je glasovalo 42 volilcev. Klerikalcem so do zmage pripomogli bivši radikali, ki so bili zbegani po demagoških hujskarijah klerikalnega župana, ki je trdil, da bodo naprednjaki, čim bodo zasedli občinsko mesto v občini, na občinske stroške zidali Sokolski dom. Iz navedenega je razvidno, da smo naprednjaki v Gribljah napredovali tako, da smo samo v eni občini dobili dvakrat toliko glasov kot zadnji pri državnobzorskih volitvah iz treh občin skupaj.

BRASLOVČE. Za župana je bil pri nas ponovno izvoljen g. Josip Omladič, odločen naprednjak in Jugoslovane še starega kova izpred vojne. Kakor smo že nedavno poročali, je naša napredna lista pri zadnjih občinskih volitvah dobila 14 odbornikov proti 11 klerikalnim, dočim je pri občinskih volitvah v l. 1921. bilo enako število odbornikov ter je pri volitvah župana odločil žreb. Braslovški občini, ki je pokazala tako odločno napredno večino, moremo le čestitati.

DOBNA PRI CELJU. Narodni poslanik dr. Grgin iz Beograda je daroval za šolsko knjižnico 200 Din, za kar se mu izreka prisrčna zahvala.

GOR. RADGONA. Kakor ste že poročali v Vašem listu, so se občinske volitve pri nas končale z neuspehom za klerikalce, ki so izvajali skrajno posurovelo agitacijo po shodih in na drug način. Svojo krščansko ljubezen so klerikalci, katerim gre v prvi vrsti zato, da podpirajo komuniste in da napadajo naprednjake, katerim leži v prvi vrsti na srcu napredek in procvit naše skupne domovine, pokazali s tem, da so napredne kandidate in volilce na lepkih označili kot tatove in morilce. Vendar pa klerikalnim zagrizencem tukajšnje ljudstvo ni več nasledlo. Bilo je sicer nekaj zasleplencev, ki pa s svojimi glasovi niso mogli pomagati klerikalcem do uspeha. Tukajšnji javni nameščenci so se izkazali kot zvesti obojni čuvarji narodnega edinstva.

Kulturni pregled

Dr. Jože Rus: Slovenska zemlja

Kratka analiza njene zgradnje in izoblike.

Splošna knjižnica, znanstvena zbirka št. II. V Ljubljani 1924. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 48 str. Cena broš. 24 Din, vez 32 Din.

S to novo knjigo znanega geografa in statistika dr. Rusa je naša znanstvena literatura zopet obogatela za važen in zanimiv geomorfologičen spis. V prvem delu razpravlja spis o gradbeni zgodovini slovenske zemlje, o njeni paleogeografiji in tektoniki; drugi del pa obsega preobrazbo površja slovenske zemlje in govori o terciarni pokrajini, o razvoju rek in o ledniškem preobraženju tal. Spis zaključuje s poglavjem o oblikah in hidrografiji Krasa. Posebno zanimiva je v tem poglavju avtorjeva teorija o jezovitih cerkniških polja.

Lepo in okusno opremljeno knjigo v veliki osmerki izpopolnjuje deset jasnih in čistih slik, ki posebno nazorno ilustrirajo posamezne točke razprav. Da je delo še bolj pregledno, je na koncu dodan stvarni register, ki izdatno olajšuje uporabo knjige. Prepričani smo, da bo knjiga vzbudila zanimanje v vseh znanstvenih krogih, posebno še, ker nudi tudi v terminološkem oziru mnogonovega in zanimivega materiala. Zvezek je po svoji razmeroma nizki ceni vsakomur

dostopen, zato se bo gotovo razširil ne samo v Sloveniji nego tudi v ostali Jugoslaviji.

Pevski zbor «Ljubljanskega Zvona» namerava prirediti v soboto dne 19. t. m. zvečer koncert sloveskih umetnih in jugoslovanskih narodnih pesmi v Rogški Slažini, v nedeljo dne 20. t. m. popoldne pa v Laškem.

Tretja sezona Narodnega gledališča v Splitu. Narodno gledališče v Splitu nam je doposlalo statistične podatke o delu v tretji sezoni (1923-24.). Iz njih posnemamo: Gledališče je uprizorilo lani 29 dramskih del, med njimi 26 čisto na novo. Ta dela je napisalo devet jugoslovenskih avtorjev, pet Rusov, ostalo pa so dela drugih svetovnih književnosti. Oper je bilo šest. Poleg šestih operet je bilo še devet različnih glabenih, koncertnih in baletnih programov ter prireditve podobne vrste. Največ predstav je doživela opera «Traviata» (19 krat), dalje opereta «Čardaška knežinja» (17 krat) ter drami «Laž» in «Anfisa» (po 6 krat). Vsega skupaj se je vršilo 234 predstav, 105 dramskih, 86 opernih, 51 operetnih ter 12 koncertnih, baletnih in podobnih. Upravnik gledališča je bil Niko Bartulović, dramaturg pa dr. Mirko Korolija. Največ komedov v drami je režiral slovenski rojak Rado Pregarc, za njim Aleksander Sibirjakov in Gjuro Truhovič. V prošli sezoni sta praznovala četrstoletnico dela dva člana gledališča. Gledališče je gosto-

valo s tremi predstavami v Kninu, v Splitu pa je odstopilo sedem večerov svoje prostore moskovskim Hudožestvenikom, katerih gostovanje je popolnoma uspelo.

Smrt francoskega karikaturista. Pariški karikaturist Jules Depaquis, znan pod imenom «montmartreški župan», je umrl te dni v starosti 62 let.

Zaključek gledališke sezone v Pragi. Praska gledališka sezona je za leto 1923-24. sedaj zaključena. Vnohradská drama je sklenila svoje delo že koncem junija, ostala gledališča pa so zaprla vrata 11. junija. Narodno Divadlo je zaključilo sezono s Čajkovskega baletom «Leptotica-rešiteljica», druge institucije pa so se poslovile od svoje publike z burkami. Ansambli praških gledališč bodo med počitnicami ponekod gostovali. Disidenti dramskega oddelka Narodnega Divadla (Novy, Sedlačkova itd.), ki gostujejo sedaj s francoskim repertoarjem na Dunaju, nameravajo ustanoviti na jesen v Pragi samostojno gledališče za salonski program.

Feruccio Busoni smrtonovarno bolan. Slavní pianist in skladatelj Feruccio Busoni je v Berlinu opasno obolel. Prenešl so ga v bolnišnico, kjer ima v zdravniški oskrbi malo nade, da bi popolnoma okrevl.

Uprizoritev 200 let stare opere v Nemčiji. Goethejeva občina v Lauchstedtu (Nemčija) je pred kratkim uprizorila 200 let staro opero «Der getreue Musikmeister», katero je napisal Pergolese, sodobnik skladatelja Mozarta. Dejanje opere je komičnega značaja. Istotako močno komično noto ima tudi glasba, ki je občinstvu silno ugodna.

Domače vesti

VARĐAR IN VARDAR.

V Beogradu so začeli kadilci odklanjati cigarete, ki imajo na prvem mestu napis Vardar z latinico, a napis s cirilico šele na drugem mestu. To so velesrbi, ti Beograjčani! No stvar nima s politiko ničesar opraviti. Kadilci so prišli namreč na to, da so cigarete z napisom v cirilici na prvem mestu mnogo boljše, nego one z latinico na prvem mestu. Prvo so iz niške, druge iz ljubljanske tvornice. Tako si mogli v Beogradu vsak hip slišati v trafiki: Dajte mi Vardar s cirilico! uboga latinica pa je postala popolnoma prezirana.

Toda monopolna uprava ne pozna šale, kadar gre za ravnopravnost cirilice in latinice vsaj takrat ne, kadar se radi latinice zapostavljajo njene Vardar cigarete, ki jih enako ljubi, pa naj so doma iz Niša ali iz Ljubljane. In je z državniško potezo napravila konec velikosrbskemu pokretu beograjskih kadilcev. Odredila je, da mora niška tvornica na polovico svojih cigaret tiskati Vardar najprvo v latinici, ljubljanska pa istotako v cirilici.

Izenačenje je tu, ravnopravnost je vzpostavljena — beograjski kadilci Vardar - cigarete pa koloneji.

Naj le. Tudi v tem so sedaj izenačeni z ljubljanskimi. M. A. C.

*

Nov občinski gerent na Jesenicah. — Posle občinskega gerenta na Jesenicah je zopet prevzel g. Lovro Humer, posestnik in gostilničar na Jesenicah, ki je bil imenovan za gerenta te občine z razglasom poverjenišva za notranje zadeve z dne 24. marca 1919. Ukrep pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 22. oktobra 1921., št. 30.592, objavljen v "Uradnem listu" št. 192-1921., se sploh ni izvršil in se je ta razglas kot brezpredmeten sedaj prekladal.

Odklivanje. Predsednik društva srednjeevropskih rudnikov v Mežici gospod Charles Algernon Moreing je odklivan z redom Sv. Save III. razreda.

Izpremembe v državni službi. Z odlokom ministra za narodno zdravje je dr. Vladimir Guzelj imenovan za začasnega sekundarnega zdravnika v splošni bolnici v Ljubljani. — Rudarski administrativni uradnik Ivan Dolanc je po službeni potrebi od direktorja državnega rudnika v Velenju premeščen k direktorju državnega rudnika v Zabukovcih.

Razpis službenega mesta. Pri zdravstvenem odseku ljubljanske oblasti je razpisano mesto uradnega sluga. Prošnje je do 25. julija vložiti pri velikem županu ljubljanske oblasti. Prednost imajo prosilci, ki so kot uradni sluga že v državni službi.

Himen. Pri Sv. Janezu v Bohinjski Bistrici se je železniški uradnik g. France Oset iz Maribora poročil z gospodično Albino Zuraž, hčerko posestnika in gostilničarja v Slovenski Bistrici. Na Preski pri Medvodah pa se je poročil g. Janko Slačičar z gospodično Majdo Jerškovo. Bilo srečno!

Smrtna kosa. V Gotni vasi pri Novem mestu je umrla v 41. letu svoje starosti splošno čislana soproga gospoda Josipa Matko, gostilničarja, trgovca in posestnika gospa Draga Matko, Zapuška štiri otroke. — V Zireh je v ponedeljek umrl ugledni pekovski mojster g. Josip Wolf, star 60 let. Blag jima spomin!

Novinarski kongres na Sušaku. V ponedeljek se je vršila v Zagrebu seja centralne uprave Jugosl. novinarskega združenja. Uprava je prejela vabilo sušaške mestne občine, naj se vrši letošnji novinarski kongres na Sušaku. Uprava je vabilo sprejela in določila glavno skupščino za 7. in 8. septembra na Sušak. Ravnokar je izšla 2. številka "Novinarja", ki ga prejmejo člani JNU. v najkrajšem času.

Inženjerski kongres v Novem Sadu. V Novem Sadu se je vršil prošli ponedeljek kongres jugoslovanskih inženjerjev pod predsedstvom inženjerja Dimitrijevića iz Beograda. Glavno pozornost je posvetil kongres vprašanju plače tehničnega uradništva v državnem in civilnem poklicu ter je dobil novo pristojbino tarifo za tehnična dela. Nova tarifa se predloži vladi v odobrenje. Večje skupine udeležnikov kongresa so napravile več izletov v novosadsko okolico.

Kongres poštno-telegrafskega uradništva je bil v soboto odprt v Beogradu in se je zaključil v nedeljo zvečer z banketom v Poštnem domu.

Kongres jugoslovanskih esperantistov se vrši od 23. do 31. avgusta v Splitu. Udeležniki imajo polovično ceno na vlakih.

Poljski oficirji v Beogradu. Včeraj zjutraj je prispela v Beograd reprezentanca poljskih oficirjev — 98 oficirjev in 34 dam. Člani uprave vojne akademije so bratom Poljakom priridili akademije. Popoldne so se gostje ogledali zanimivosti Beograda. Danes odpušajo do Pančeva ter položijo na Avali venec na grob neznanemu vojaku. V naslednjih dneh obiščejo poljski oficirji Negotin, Niš in Skoplje ter si ogledajo tudi kosovsko bojišče.

Pasteurjev zavod v Celju. Kakor se uradno razglša, se ustanovi v Celju Pasteurjev zavod za ljubljansko in mariborsko oblast kakor tudi za sosednje oblasti. Vodil ga bo šef bakteriološke postaje s potrebnim strokovnim in nižjim pomožnim osebjem. Zavod bo služil v prvi vrsti profilaktični in terapevtski imunizaciji ljudi, v drugi vrsti zatiranju stekline med živalimi. Zdravniška pomoč stekline je

brezplačna. Za nastanjenjo ugrizenih oseb bo služilo zavetišče, sestojče iz treh Doeckerjevih barak, opremljenih s 30 posteljami in ostalim pohištvo za nastanjenje bolnikov. Zdravljenje se bo vršilo tudi ambulatno. Za vsa serija vakcine v veterinarske svrhe se bo plačevalo zavodu za male živali 100 Din, za velike živali pa 200 Din.

Otvoritev telefonske centrale pri pošti v Dobrni. — Pri pošti v Dobrni pri Celju se je 10. julija t. l. otvorila telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

Inženjerska podčastniška šola v Mariboru. V inženjersko podčastniško šolo kralja Petra Osvoboditelja v Mariboru se sprejme letos 200 mladeničev iz civilnega prebivalstva in iz vojske za gojenje. Interesenti se opozarjajo na tozadevni razpis v 64. številki "Uradnega lista".

Aeronautična šola na jadranski obali. Ministrstvo vojske in mornarice je sklenilo, da otvori letošnjo jesen aeronautično šolo na jadranski obali. Šola bo organizirana po vzorcu sličnih institucij v Franciji.

Novo vojašnice. Ministrstvo vojne in mornarice prične meseca avgusta graditi novo veliko vojašnico na aerodromu v Skoplju. Razen tega bodo pričeli graditi novo vojašnico v Rajlovcu pri Mostarju. Za obe vojašnici je ministrski svet voljal 3 milijone dinarjev.

Novo cigarete. Upravni odbor državnih monopolov je sklenil, da izroči v promet nove najfinije cigarete, ki se bodo nazivale "Karadjordje". En komad teh cigaret, ki bodo boljše nego "Mala antanta" pa to stal 1 in pol dinarja.

Zopet hudo neurje v ribniški dolini. Iz Sodražice nam poročajo, da je razsajal tam v ponedeljek popoldne strašen vihar, ki je ruval in lomil drevesa ter napravil tudi po strehah mnogo škode. Vmes je padala silna toča, ki je mahoma pobelila vse in uničila skoro vse poljske pridelke, ki so bili že od nevihte prošlega ponedeljka močno poškodovani. V trgu samem ni skoraj hiše, kjer bi ne bilo pobito mnogo šip. V bližini vasi Zigmariče je med nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje g. A. Gornika, ki je hipoma do tal pogorelo.

Po toči povzročeno škodo v občini bloke na Notranjskem si je ogledal v ponedeljek 14. t. m. g. veliki župan doktor Baltić v spremstvu oblastnega referenta za kmetijstvo g. Sincina, okr. glavarja g. dr. Senekovića in bloškega župana g. Lenarčiča. Škoda je ogromna, zlasti ker je bil ves žitni pridelek še na polju. G. veliki župan je objubil, da bo storila oblastna uprava vse, kar je v njeni moči, da izposuje težko udarjenemu prebivalstvu čim izdatnejšo pomoč.

Riziko dela. V Čeršaku ob Muri je delavca Antona Pufiča, zaposlenega v tamošnji tovarni, udarilo dvigalo po glavi. Bil je še spobehtak tako močan, da je šel proti domu v Selnico, med potjo pa se je zgrudil. Ko so ga prepeljali nazaj v tovarno je izdihnil. Bil je član demokratske Unije.

Zagonetna smrt. V grmovju v Hočah pri Mariboru so našli truplo Leopolda Pukla, tatarskega mojstra iz Razvanja, obešenega na grmu. Nastal je takoj sum, da se Puki ni sam obesil, ker so opazili na njegovi glavi malo krvavo rano. Tudi se govori, da je Puki zadnje dni inkasiral večje vsote denarja, ki ga je nosil pri sebi. V obleki mrtveca pa so našli samo okrog 1500 Din. Tudi sodna komisija ni podala popolne jasnosti. Vendar je ugotovljeno, da na truplu ni znakov nasilne smrti.

Strela ubila dečka. V St. Petru pri Mariboru je v nedeljo popoldne udarila strela v 16 letnega viničarskega sina, ki se je pravkar vrnil z dela in je počival na vežnem pragu. Deček je bil takoj mrtev.

Pogumna rešiteljica. V selu Bogojevo pri Subotici je v hiši posestnika Mihajla Sohonjaja izbruhnil požar. V stanovanju je bilo troje otrok. Nihče se ni upal v gorečo hišo, da bi se rešili otroci. Kljub velikim nevarnostim je 19 letna hčerka Sohonjajeva planila v gorečo stanovanje ter srečno rešila iz plamena vse tri otroke. Orožniki so dognali, da je bil ogenj podtaknjen zaradi maševanja.

Blazen zločinec ustrelil lekarnarja. V Senti je lekarnar dr. Glückstal postal žrtev neznanega atentatorja, ki je streljal nanj z revolverjem. Lekarnar je kmalu nato umrl. Zločinec je bil aretiran ter je pri zaslišanju izjavil, da mu je ime Ljuba Jokić in da je bil nameščen v tovarni sladkorja. Ugotovilo se je, da je bil zločinec interniran dve leti v blaznici v Stenjevcu.

Ubegele jetaik. Iz zaporov v Dubravi pri Cazmu je pobežnil 36 letni kaznjenec Mato Jelenčič, ki je imel osdeseti radi raznih velikih tatvin in razbojstev 12 let težke ječe. Imenovani se je obrnil bržkone na svojem begu proti Sloveniji, kjer ima baje neke svoje prijatelje. Po poklicu je tapetniški pomočnik.

Njogoševa grobnica na Lovčenu. Ministrski svet je odobril kredit za gradnjo Njogoševe grobnice na Lovčenu. Kapela bo zgrajena iz čistega topolskega marmorja. Minister ver dr. Janjič je odpotoval na Lovčen, da izvrši potrebne priprave za pričetek gradbenih del.

Samomor pod vlakom. Včeraj zjutraj se je ob prihodu koroškega vlaka na postaji Vučenica pri Mariboru neki neznan mož vrgel pod drveči vlak, ki ga je takoj usmrtil. V bližini kakih 15 metrov od proge so našli površnik iz palice, iden-

tilite samomorilca pa niso mogli ugotoviti. Star je okoli 30 let in nima pri sebi nikakih papirjev.

Maševanje za slab red. V Oravici v Banatu se je te dni neki gimnazijec ogorčen, ker je iz latinščine dobil slab red, vihrotopil v stanovanje dotičnega profesorja ter skrtil tam dinamitno patrono, ki je pozneje eksplodirala ter močno poškodovala profesorjevo pohištvo. Na srečo ni bilo v kritičnem trenutku nikogar v stanovanju. Aretirani dijak je priznal, da je nameraval izvršiti atentat na svojega profesorja.

Ne pozabimo, da je špicjaliteta tovarne mlečna Mirim čokolada!

Iz Ljubljane

u— Mestna Orjuna št. Jakob v Krakovo v Trnovu pozivlja svoje člane in članice na važen sestanek, ki se vrši danes v sredo 16. julija točno ob 18. uri zvečer v gostilni Kavčič, Privoz št. 4. Udeležba strogo obvezna. — Odbor.

u— Načelstvo zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani vabi vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo predavanja, ki se bo vršilo v petek dne 18. julija v salonu pri "Levu", Ljubljana. Gosposvetska cesta, ob 8. uri zvečer. Predaval bo strokovni učitelj g. Nefzger z Dunaja teoretično ter praktično o barvanju las ter o lasničarski stroki sploh. K predavanju se vabijo tudi gg. pomočniki ter pomočnice. — Načelstvo.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom uradnega zdravstvenega izkaza se je prošli teden rodilo v Ljubljani 32 otrok (16 moškega in 16 ženskega spola) med temi 1 mrtvoorojenček, umrlo pa je 6 moških in 4 ženske, skupaj torej 10 oseb in sicer: 2 osebi za jetiko, 1 za pljučnico, 1 za zastrupljenjem rane, 1 za srčno hibo, 1 za rakom, 3 osebe vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 oseba pa vsled slučajne smrtno poškodbe. Na nalezljivih boleznih so obbolele 3 osebe: 1 na davici, 1 na škrlatici, 1 pa na trebušnem legarju.

u— Tudi hvaležnost. Gospa M. v Šiški je zagledala nekoga dne na ulici otročička, ki se ji je silno dopadel. Gospa je bilo slabo in revno obledelo. Gospa mu je kupila "piškotek" in ga pobožala po licu. Srečavala ga je nato skoraj vsaki dan in sčasoma se ga je "okrivdila", da ga je z dovoljenjem otrokovih staršev jemala celo na svoj dom, ga hranila, mu delala s pomočjo svojih prijateljic lepe oblečke in otročiček in starci pa gospa M., vsi so bili zadovoljni. Pred par dnevi pa pride naekrat po otroka v njegova hiša, ga vzame in zabrusi vsa jezna dobrotni gospe v obraz: "Čakajte, ko pridemo mi na vlado, vam homo že dali vardo!" Da naj tako pove, ji je naročil njen mož, ki čita "Slovenca".

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji sledeči slučajni: 4 tatvine, 1 pijanost, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 2 prestopka cestnega policijskega reda, 1 pretep, 2 razgrajanja, 1 pobeg od doma, 1 zaplemba bodala in 1 prestopok streljanja.

u— Aretacije. V noči na terek so bili aretirani neki Alojzij Finc zaradi razgrajanja na ulici, neki Ivan Pasero ter Valentin Medvedšek zaradi napada in tatvine in Miha Vojska vsled prepovedanega povratka.

u— Zopet nezačeljen obisk v stanovanju. Nekateri temni elementi se zadnje čase specializirajo na udiranju v tuja stanovanja in krajo obleke. Te vrste tatovi se hočejo očitvidno preskrbeti z obleko že za zimo. V ponedeljek se je tak nepridiprav splazil v stanovanje trgovca Oroslava Dolenca v Wolfovi ulici in odnesel iz omare dve dobro ohranjeni kompletni obleki, vredni nad dva tisoč Din. Polizvedbe za neznanim zlikovcem so ostale doslej brezuspešne.

u— Nevaren mlad kopalce. 11-letni dečko Alojzij Palovšek, stanujoč v Bohoričevi ulici št. 11 se hodi rad kopat na Savo. Ne hodi pa tja iz veselja do vode in solnce, marveč zato da stika po žepih kopalcev, ki puste obleko po raznih grmovjih. Tako je odnesel pred nekaj dnevi nekemu kopalcu na Ježici 260 Din, nekemu drugemu 22 Din, poleg tega pa je še okradel za 100 Din nekoga zidarja, ki dela na stavbi v Zibertovi ulici v Šiški. Policija je bila opozorjena na dečkovo razsipanje denarja, ga zaslišala, nakar je navihane priznal še druge male tatvine.

Iz Celja

u— Redna seja celjskega občinskega sveta se vrši v petek dne 18. julija ob pol 19. uri. Na dnevnem redu so poročila iz raznih odsekov.

u— Premestitev odličnega in priljubljene častnika. Iz Celja nam poročajo, da je premeščen od tam k komandir bataljona 35. pp. v Zagrebu g. podpolkovnik Branislav Šuput. Celjani bodo to vest sprejeli s prav žalosnimi občutki. S podpolkovnikom Šuputom se nanurč poslavlja iz Celja mož, ki si je znal tekom večletnega bivanja in delovanja v prijaznem mestecu ob Savinji pridobiti simpatije vseh krogov in stanov. Spotovali in ljubili so ga njegovi podložni vojaki, za katere je imel vedno odkrito in skrbno očetovsko srce. Zljubili so g. podpolkovnika in njegovo ceni. rodobno tudi vsi civilni krogi, s katerimi je stopnja v odkritosrčnem in prijateljskem občevanju v ožje stike. G. Šuput je bil odlični in spreten anaizer raznih družbenih in nacionalnih prireditv, kot ta-

kega ga bodo pogrešali vojaški krogi, a tudi narodni Celjani. Zelimo g. podpolkovniku na novem mestu obilo zadovoljnosti in sreče. Ohrani pa na Celju v prijaznem spominu z isto iskrenostjo, kakor se ga hočejo spominjati mnogoštevilni celjski prijatelji in znanci.

Iz Maribora

u— Prihod beograjskih tehnikov. Danes ob 16.30 pride v Maribor 41 slušateljev gradbenega oddelka tehnične visoke šole v Beogradu. Ogledali si bodo Maribor in Falu, nato pa se odpeljejo v Ormož, da vidijo tamošnjo gradnjo železnice Ormož v Ljutomer v Murska Sobota.

u— Orjuna Maribor poziva svoje čedike na sestanek v petek 18. julija ob 20. uri v Narodna domu. Udeležba obvezna. — Glavar.

u— Samomor. Včeraj se je v hotelu "Kosovo" ustrelil inž. Jug. Umrl je za prejšnji dan vrnil iz Dalmacije silno razburjen. Bolehal je dalj časa na nenaspolholji. Neposredni vzrok samomora pa so družinski spori.

u— Najdeni utopljenec. Pred par dnevi se je po Mariboru raznesla vest, da je izginil narednik Dobovišek s svojo ljubico. Oba sta zapustila svojem pisemu, v katerem se poslavljata od sveta. Po vesteh nekaterih sta skočila v Dravo, drugi pa so trdili, da sta se odpeljala v Avstrijo. Včeraj pa so pri Sent Janžu na Dravskem polju potegnili Doboviška iz vode, dočim o deklici še vedno ni siedo.

Iz Primorja

u— Zaključek šolskega leta "Glasbene Matice" v Trstu. V ponedeljek 14. julija je bil sklep na tržaški šoli "Glasbene Matice". Ta dan so se gojencem razdelila spričevala.

u— Zalostna posledica toče. V Dolenjem Cerovem na Gorickem se je omračil um 58letnemu posestniku Josipu Klantiču. Pred kratkim mu je uničila toča vse vinograde, kar si je revež tako vzel k srcu, da je prišel ob pamet.

u— Koncert tenorista Šimenca v Gorici je v soboto zvečer izpadel nad vsako pričakovanje krasno. Priljubljeni pevec je zapel z navdušenjem in zanosom celo vrsto umetnih in narodnih pesmi ter opernih arij. Arij iz "Prodane neveste" je na splošno zahtevo občinstva moral ponavljati. — V nedeljo zvečer se je vršil koncert s istim programom v Ajdovščini. Na obeh prireditvah je Šimenc spremljal na klavirju kapelnik ljubljanske opere g. Neflat.

u— Fašistovski zbor v Gorici. V nedeljo 13. t. m. se je v Gorici vršilo zborovanje fašistovskih županov in obč. tajnikov. Razpravljalo se je posebno o prekarernem položaju fašizma med slovenskim ljudstvom, kjer je ideja usilja izgubila skoraj vse pristaše. Sestanaka sta se udeležila tudi zloglasni dr. Pisenti in De Carli ter nekaj žalosnih slovenskih odpadnikov, katerim je med našim narodom že davno odklenkalo.

u— Promocija tržaškega rojaka. Za doktorja prava je bil te dni promoviran na zagrebški univerzi g. Vasilij Sancin-Verbič iz Škedenja pri Trstu. Cestitamo!

u— Smrtna kosa. Prošli teden je preminula v Gorici gdna Alojzija Likar, učiteljica v Podbrdu. Idealni pokojnici je bilo komaj 23 let. N. v. m. p!

u— Težka nesreča na tržaškem glavnem kolodvoru. V nedeljo popoldne se je pripetila na glavnem kolodvoru v Trstu težka nesreča. Okolu 15. ure je železničar Alojzij Gaberšček, vršeč svojo službo, koralak poleg tira, po katerem je imel vsak hip privoziti Orient ekspres. Ko je Gaberšček dospel blizu mostu, ki drži čez barokovljansko cesto, je nenadoma prihrumel

vlak. Gaberšček je stal preblizu tira, vsled česar ga je zgrabila lokomotiva od strani ter ga treščila ob tla z vso silo. Ranjenca so takoj prenesli v prostore tržaške bolnišnice, kjer je ugotovil zdravnik, da ima nesrečnejš na dveh mestih prebito lobanjo.

u— Počitniška razmestitev tržaških šolskih otrok po Krašu. V sredo, 16. julija se odpelje iz Trsta večje število slovenskih šolskih otrok na počitnice v Tomaj, Dutovlje in Smarje pri Stanjelu. Počitniško akcijo prireja Zensko dobrodelno združenje in Trstu.

u— Črepljajo si je prebil 12letni Stanko Tavčar iz Skorklje pri Trstu. Igral se je z nekaterimi tovariši na domačem vrtu, kjer je splezal na zid, visok 2 metra. Na grebenu je zgubil ravnotežje in telebnil na tla. Težko ranjenega so prepeljali v tržaško bolnišnico.

u— Senzacionalen samomor na Reki. V kavarni "Central" na Reki je bivši reški legijonar Trovattori o priliki kavarniškega koncerta izvršil samomor. Sedel je za mizo ter dirigentu godbe poslal listek s pozivom naj mu zaigra posmrtno koračnico. Ko je godba svirala zahtevani komad, in Trovattori potegnili iz žepa samokres in si pognal kroglo v čelo. Ostal je na mestu mrtve.

Sodišče

§ Zeja po kulturi. Možakar, katerega ime je pripravno, da z njim straši bogaboječe matere in neposlusne otroke, je imel zadnji čas opraviti s sodiščem, ker si je na prisrčen, ampak nedopusten in preheter način hotel prisvojiti potrebu noabrazbo za izvrševanje svojega, eminentno kulturnega poklica. O priliki neke hišne preiskave so namreč našli pri njem celo zbirko lepih in podučnih knjig, kakor Export Compass 97/98, Kmetijsko rokodelske novice, Trubarjev zbornik, Napoleonov zakonik, Cerkevno pesmarico, Letopis Slovenske Matice in še mnogo drugih, ki so nosile štampiljke raznih ljubljanskih knjižnic, iz katerih si je obdolženec prejkone izposodil za daljšo dobo. Ker je z vso trdovratnostjo trdil, da si je knjige pravilno nabavil, je ljubljansko deželno sodišče razpravo preložilo v svrhu zaslišanja nadaljnih prič.

§ Zakrivljeno pero. V Konjiški vasi pri Konjicah je prišel dne 22. junija t. l. 20letni posestnikov sin Anton Pišotek v vintoti Josipa Radeja ter se je zabaval v družbi svojih tovarišev. Pozneje je prisledel tudi Simon Furman, katerega so fantje izvabili izpred hiše z željo, naj da za pijačo. Obdolženec Pišotek je imel za klobukom zakrivljeno pero, kar se med kmečkimi fanti splošno smatra kot izzivanje na koražo. Kmalu se je vnel radi tega akvirljenega peresa preprij, tekem katerega ga je Furman izmaknil iz klobuka ter raztrgal. Hudo jezo je kuhal na ta način osaromelni Pišotek. Odstranil se je k drugi mizi ter prežal na ugoden trenotek. Kar naekrat je zasadiil svoj nož Furmanu od zadaj v hrbet s tako silo, da mu je težko poškodoval tudi pljuča. Z ozirom na okolščine, ki so spravile obdolženca v razburjenost, je obsodilo okrožno sodišče v Celju Pišoteka na 2 meseca težke ječe.

§ Učiteljice je razžalil Frano H., posestnik v Cirkovcih pri Skalalah. Trdil je, da pohujšuje otroke, da jo bo naznanil poslancem in da bo šel celo po orožnike. Ker se je mož, najbrž nabujekan, le preveš spozabil in prišel v konflikt s § 104. srb. kaz. zakona, je bil obsodjen pred okrožnim sodiščem v Celju na 50 Din globe; odnosno 48 ur zapore.

Darujte za Šlajpahov fond!

Vremensko poročilo

Ljubljana 15. julija 1924. Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padevine mm
Ljubljana	7.	765.4	18.4	sev. zapad brezvetra	jasno	5.3
Ljubljana	14.	765.2	29.3	"	več. oblak.	—
Ljubljana	21.	764.8	23.6	"	del. oblak.	—
Zagreb	7.				—	—
Beograd	7.				—	—
Dunaj	7.				—	—
Praga	7.	766.5	16.0	zapad	dež	—
Luomost	7.				—	—

Solnce vzhaja ob 4:19, zahaja ob 19:55

V Ljubljani barometer višji temper. višja

Dunajsko vremensko poročilo. V Srednji Evropi večinoma jasno, toplina je večinoma normalna. Napoved za sredo:

Večinoma jasno in toplo, zvečer ali tu tri poslabšanje vremena z nevihto.

Potreti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vs-t, da je naš ljubljani soprog in oca, gospod

Josip Wolf

pekarski mojster

dne 14. julija ob pol 10. uri dop. po dolgi mučni bolezni v 61 letu premial.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek ob 7. uri pop. iz hiše žalosti na pokopališče na Dobročevi.

Blagopokojujka priporočamo v trajen spomin.

Ziri, dne 14. julija 1924.

Terzija Wolf, roj. Gantor, žena — Stanislava Wolf, hčerka — Meri, Ivan, Anton Bogataj, pastorki

Priporočamo knjigo

Dr. Jos. Tičar

Nalezljive bolezni.

Opisi važnih nalezljivih bolezni z naravnimi slikami.

Cena s poštnino vred 20 Din 50 p.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prešernova ul. 54.

Naročajte, čitate in razširiate "JUTRO"

Iz življenja in sveta

Marconi o svojih najnovjših poizkusih

Rim, 11. julija.
Guglielmo Marconi je danes v mestni zbornici na Kapitolu predaval o svojih najnovjših radiotelegrafskih in radiotelefonskih poizkusih. Poudarjal je, da je ono, kar je predvideval pred 20 leti, danes dovršen čin, namreč radiotelegrafsko in radiotelefonsko obveščanje na največje razdalje.

Marconi je v začetku svojih prvih poizkusov pred 20 leti v Pontecchiju pri Bologni uporabljal kratke valove in reflektorje in je dosegel boljše uspehe kot drugi z navpično anteno. Ko je očitno uspehe radiotelegrafije potom zelo dolgih valov in je omenil razne poskušnje, ki so zvezane z njihovo uporabo, zlasti vmešavanje drugih postaj in atmosferične motilive, je dejal, da je tekom svetovne vojne spoznal, da je radiotelegrafija zasluga vedno stalne uporabe zelo dolgih valov v sagato. On je v letu 1916 v Italiji izvršil razne važne poizkuse s kratkimi valovi, ki jih je uporabil v vojne namene. Te poizkuse je potem nadaljeval skupno s Franklinom.

Opisal je nato novi sistem z reflektorjem patenta Marconi in Franklin. Poizkusi s tem sistemom na jahti «Elektra» v Atlantskem oceanu lanskega meseca majnika in junija so bili naravnost presenetljivi. Vršili so se med Anglijo in Kapverdejskimi otoki. Med rezultati teh poizkusov je omejenjati zlasti svoje najnovjše razkritje, da se intenzivnost dobljenih znamenj tekom časa podnevnih svetlobe menja točno in redno v razmerju s srednjo višino sonca nad ozemljem med obema območjema postajama. Nato je podal zelo važne znanstvene podatke o absorpcijskem činitelju za električne valove z ozirom na razdaljo med območjema postajama in na dolgotrajno uporabljanih valov ter o tozadveni razliki tekom raznih ur podnevi in ponoči pri dolgih in kratkih valovih. S svojim novim sistemom je mogel ugotoviti, da je pri razdalji 4000 kilometrov intenzivnost dobljenih znamenj tako močna, da popolnoma uničuje zelo škodljive učinke vmešavanja in električnih pojavov v ozračju.

V prvi dobi poizkusov med postajo Poldhu (Anglija) in jahti «Elektro» se je uporabljal potencia 12 kilovatov in so se dosegli boljše uspehi kot pa s postajami navadnega tipa s potenco 200 kilovatov. Marconi je postopno zniževal potenco in je dosegel kar najrednejšo korespondenco med Anglijo in otokom Sv. Vincenca. Izjavil je, da je prepričan, da bi se mogla urediti popolnoma zanesljiva komercialna radiotelegrafska služba tekom velikega časa 24 ur na razdaljo 2000 km z uporabo zelo skromne potence enega kilowata v oddajni postaji.

Marconi je nato razpravljal o svojih poizkusih, ki jih je izvršil v prvih mesecih letošnjega leta in dosegel z njimi radiotelefonsko obveščanje med dvema najoddaljenejšima točkama na zemlji, ter o svojih najnovjših poizkusih obveščanja med Anglijo in Ameriko s pomočjo 90 metrov dolgih valov namesto po več tisoč metrov dolgih, kakor jih sedaj uporabljajo ultrapotentne postaje. Izjavil je, da je bil sam presenečen, ko je prejel brzobjavno obvestilo od ravnatelja avstralske radiotelegrafске družbe, da so v Sidneyu (Avstralija) vse dni v nekaterih stalnih urah popolnoma perfektno dobivali znamenja, oddana na Angleškem. Po tem poročilu so bila znamenja jasna, enakolična in močna ter so jih sprejemali na improviziranem, zelo preprostem sprejemalcu. Marconi je razlagal, da tekom jutranjega časa valovi, ki grodo iz nglije proti Avstraliji, teko v zapadni smeri preko Atlantskega in Tihnega oceana po najdaljši poti, ki zna-

ša okoli 22.000 kilometrov, dočim grodo v večernem času v vzhodni smeri preko Evrope in Azije po krajši poti ki znaša okoli 17.000 kilometrov. Na podlagi tega zelo važnega rezultata svojih raziskavanj, je Marconi napravil poizkus radiotelefonskega obveščanja med Anglijo in Avstralijo z dispoziitiv v Poldhu (Anglija) in tako je bila prvokrat v zgodovini popolnoma razločno transmittirana človeška beseda iz Anglije v Avstralijo, in sicer v petek, 30. maja t. l. Ta poizkus se je izvršil s skromno energijo 28 kilowatov in je mogel samo z uporabo kratkih valov. Omenjal je nato še poizkuse za obveščanje med Anglijo in Argentino, ki so se tudi popolnoma posrečili, in izjavil, da se bodo na podlagi teh sijajnih uspehov mogle po tem novem sistemu instalirati postaje z zelo majhno potenco, ki bodo zahtevale malo stroškov, a bodo zelo izdatne ter bodo mogle vršiti direktno, zelo hitro službo z najoddaljenejšimi kraji sveta. Vsekakor bo ta nova iznajdba znatno znižala radiotelegrafске tarife.

Popotna lekarna

Baš sedaj, ko je nastopil čas potovanja, je važno za vsakega, kaj naj vzame s seboj, da ima pri roki, če se mu pripeti kaka nezgoda ali nesreča. Majhna popotna lekarna je sredstvo, ki ga na potovanju težko pogrešamo. Zato je tudi važno, kaj naj vzamemo s seboj, da bomo imeli pri rokah v slučajni potrebi, da pa na drugi strani ne vlačimo s seboj celih zapojer raznih zdravil, mazil itd. Nekateri popotniki grodo v tem predaleč, drugi zopet snobov ne mislijo na ničesar. Vedno pa se skoraj pokaže, da je le dobro imeti par najnujnejših stvari s seboj. Vse skupaj lahko spravim v skaflo ter denes v nahrbtnik ali kovček. Kdor hodi v planine ali sicer potuje peš, naj ne pozabi imeti pri sebi vsaj dve obvezi, po pet in deset centim. široki, pol metra gaze, zavojček vate, nekaj obliža in ako je prostora v skafli, stekleničko s 70odstotnim alkoholom za trenje obraza in rok, nekoliko salmijaka proti piku žuželk, nekaj salicila v prašku, ki ga natrosiš v nogavice, ako daleč hodiš peš, potem nekaj salicilovega loja, borovega mazila ali vazelina in kak čaj za piti ali grgrati. Za grgranje je dobra tudi navadna sol. Dobro je tudi, ako vzame popotnik s seboj nekaj tablet za desinficiranje ust in pa Hoffmannove kapljice. Od notranjih sredstev ne pozabi na majhne količine koncentriranega alkohola (konjaka), ki ti bo pri pravilni uporabi mnogo koristil. Od odvajalnih sredstev je priporočati prsi prasek ali karlovarsko sol. Kjer se dobe take stvari v tabletah, vzemi jih, ker zavzemajo manj prostora. Proti dizenteriji ti služijo najbolje tasiuovi ali vismutovi preparati. Sredstva, ki vsebujejo opij, je boljše, da jih opustiš, ker so kolikor toliko nevarna brez zdravnikovega predpisa. Vzemi tudi nekaj baldirjanovih kapljic za pomirjenje živcev, ter aspirin ali acetyl-salicilne tablete (pol grama). Neobhoden je seveda topolmer za merjenje telesne temperature, kar se potrebuje zlasti pri otrocih. Dobro služi tudi majhna pinceta za odstranitev drobec, ki se zadrejo v kožo. Pri vnetju v vratu je dobro grganje z vodikovim superoksidom, ki ga dobiš v tabletah. V slučaju sile so dobre tudi kamlice ali pa gorika slana voda.

Številne poskušnje

so dokazale, da gre prvenstvo na okusnosti, izdatnosti in aromi brezpogojno 1828/a

Lopov nad vodo in pod vodo

Beograjski listi poročajo o naslednjem slučaju, ki je obenem tragičen in komičen. Prošlo soboto se je sprehajal beograjski detektiv Marko Vidić po savskem pristanšču. Ker ni imel drugega posla je opazoval čolne, ki so plavali sem in tja po vodi. Na svoje nemalo začudenje je ugrl v nekem čolnu svojega starega znanca Lazarja Čosića, katerega je pred tremi meseci zalotil pri tatvini v Hercege Stevana ulici, ki pa je bil tudi sicer na policiji zelo črno zapisan. Lopov je tedaj detektivu ušel. Ta Čosić je torej sedaj nankrat zopet stal pred očmi svojega starega zasledovalca. Valovi so zibali njegov čoln sem in tja, on pa je držal v rokav vesla.

Detektiv se je previdno spizlal na kraj obale in ko je bil že sigurne, da mu zasledovanec ne more več uiti, ga je ošinil s strogim policijskim pogledom ter ga pozval v imenu postave, naj se mu takoj preda.

Lopov se je ob teh besedah stresel kakor bi vanj treščilo. Pogledal je detektiva in ko je v njem spoznal moža, s katerim je že imel opraviti, je brez premisleka ostavil čoln in čimil v vodo.

Med tem se je zbralo na bregu mnogo radovednega občinstva. Detektiv je pozornost prežal na svoj plen, ki se je skrill pod vodo. Kakor drugi radovedneži je tudi on čakal, da Čosić zopet pomoli glavo iz vode. Po dolgem času se je to zgodilo. Lopov je zdržal pod vodo dokler so mu dala pljuča, nato pa je splaval za lip zopet na vrh, da se uadiše potrebnega zraka. Toda uvidevši opasno situacijo, se je takoj zopet potopil. Zgrozil ga je zlasti pogled na več kot deset rok, ki so bile pripravljene, da ga zgrabijo in izroče pravici. Zopet je čakal detektiv, da se Čosić pojavi na površini vode. Toda to se nikakor ni zgodilo. V bojazni, da se mu Čosić izmuzne, je detektiv sedaj sam skočil v vodo ter prinesel na dan nezavestnega lopova. Ta je namreč toliko časa ostal pod vodo brez zraka, da bi bil v par trenutkih izdihnil, če ga ne bi detektiv izvelkel izpod vode.

Čosića so odpeljali najprej na zdravniško postajo kjer so ga obdili k življenju. Šele potem ga je detektiv, njegov prijatelj in sovražnik, rešitelj in zavojevalec, odpeljal na policijo, kjer se je komisar pomenil z njim kakor veleza zakon. Beograjsčani pa so imeli s to dogodivščino mnogo zabave in smeha.

× **Ogromen zemljevid.** Največji zemljevid na svetu so pred kratkim izgotovili v Ameriki — seveda, kje pa drugje? — in sicer v San Franciscu. Dolg je približno 200, širok pa nekaj nad 6 metrov in kaže z največjo natančnostjo vse podrobnosti narave in človeških naprav v Kalforniji. V krajih, kjer goje žirivo, ovce in konje, so označeni s skupinami teh živali, na rekah, jezerih in morju pa se nahajajo modeli parnikov in drugih ladij.

× **Odkritje starih grobov kitajskih kraljev.** Ruski geolog Kozlov je odkril, kakor poročajo iz Moskve na Mongolskem celo vrsto prastarih grobov kitajskih kraljev. Pozornost vzbujajo zlasti grob v silni globočini. Grob je lesen in obložen s krasno vezeno svilo.

× **Zakaj nočejo Američani novih priseljencev.** V razgovoru je navedel neki ugledni ameriški politik sledeči vzrok za omejevanje priseljavanja v Zedinjene države severoameriške: Nevarnost vojne je skoraj vedno odvisna od preobilnosti ene ali druge države. Čim je prebivalstvo tako naraslo, da se le nezadostno prehranjuje, je ekspanzija, katere vrste koli, samo po sebi umevna in naravna posledica. To se najbolje vidi pri Angliji in Italiji (pri tej zadnji občutimo to mi Jugoslavoani na lastni koži). Obe državi sta mnogo let oddajali provišek svojega prebivalstva v Ameriko. Zedinjene države ne potrebujejo več priseljencev, ker jih imajo dovolj. Človeškega materi-

jala imajo sedaj popolnoma zadosti, da pospešuje razvoj svoje dežele v vsakem oziru, in prebivalci se počutijo razmeroma dobro. Tega pa nemara ne bi bilo, ako bi nadaljnji milijoni priseljencev poplavlili Severno Ameriko. Iz tega vzroka je tudi naravna posledica, da bo prej ali slej tudi v Zedinjenih državah jela preobiljudenost ogrožati notranje ravnotežje in razmerje do drugih držav.

× **Število kinematografov na Dunaju.** Na Dunaju je sedaj 171 kinematografov z 68.171 sedeži. Največ jih je v II. okraju, kjer jih je 18 z 8040 sedeži, najmanj pa v Josefstadtu, kjer so le trije kinematografi s približno tisoč sedeži.

× **Bolnica za spolno bolno deco na Dunaju.** V Währingu pri Dunaju je bila otvorena bolnica za spolno bolno deco. Bolnico bo oskrbovala dunajska mestna občina. Ze prvi dan so pripeljali v bolnico nad sto otrok. Ob svečani otvoritvi je imel dunajski župan Seitz daljši govor, v katerem je med drugim izjavil: «Dokler se pojmovanje zločina proti mladim življenjem ne bo dovedlo v sklad z modernimi gledišči, dokler se ne bo kvalificiralo sklepanje zakona med dvema

spolno bolnima osebama za zločin, toliko časa bo ta zavod moral izpolnjevati važno nalogo napram človeški družbi.»

× **Ako pride policija...** V morskem kopalšču Zopotu pri Gdanskem je bil te dni kongres kriminalistov. Ko so začeli prihajati udeleženci kongresa, sami znani svetovni kriminalisti, je takoj odpotoval precejšnje število kopalščnih gostov. Ko se je izvedelo, da pride v Zopot tudi varšavski kriminalni načelnik Sonnenberg je pobralo veliko gostov šila in kopita in izginilo iz igralnice kazina in tudi iz kopalšča samega, in sicer tako naglo, da niso imeli časa, da bi poravnali svoje račune.

**Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!**

Dijaško življenje

Skandalozni dogodki na zagrebški univerzi

Naši javnosti bo gotovo znano, da so se nedavno odigrali na zagrebški univerzi veliki nemiri povodom napada udruženih komunistov, frankovcev, radičevcev in hanaovcev na predstavnika «Jugoslovenskega akademskega združenja društva» jurista Mičkovića. Predsednik imenovanega društva je namreč na rojstni dan vladike J. J. Strossmayerja imel slavnostni govor v imenu ogromne večine zagrebških jugoslovenskih akademikov.

Ta govor, ki je prožet jugoslovenske ideologije, je silno razburil zagrebške separatistične elemente. Ti so se poslužili vseh mogočih demagoških in nasilnih sredstev, da odstranijo demokratsko večino v Akademskem podpornem društvu in da sami prevzamejo vodstvo te organizacije, ki tvori nekako reprezentanco vseučiliškega dijaštva v Zagrebu. Teda večina jugoslovenskih akademikov ni mogla trpeti takega terorja in je na vse napade primerno reagirala, braneč pri tem jugoslovenski značaj zagrebške univerze. Ker so se napadi blokašev skoraj vsak dan ponavljali, je bil končno akademski senat primoran, da je univerzo zatvoril in predavanja začasno ustavil. V zvezi s tem dogodkom je bila uvedena preiskava, a dne 7. julija je bil proglašen rezultat te preiskave, ki je v zagrebških jugoslovenskih krogih povzročil obilo vznemirjenja. Rezultat priča jasno, da je akademski senat zagrebške univerze vršil preiskavo tako površno in pristransko, da more služiti kot karizem to vrste. Klub nepobitnim do kaznom, da so inspiratorji vseh nemirov blokaši, vendar akademski senat teh dokazov ni upošteval, ampak je proglašil za krivce edino demokrate in nacionaliste.

Akademski senat ni vpošteval niti dejstva, da so antiradni in anacionalni elementi zagrebške univerze v svojem sovražstvu do jugoslovenske ideje šli celo tako daleč, da so javno v poslopiju univerze onečastili našo državno zastavo, vzklikali proti kralju in dejansko napadli jurista Mičkovića, edino zaradi tega, ker je Jugosloven in nasprotnik blokaških omladin. Vseh teh dejstev akademski senat ni vpošteval, ampak je proglašil za krivce 8 jugoslovenskih akademikov.

Jasno je, da je ta sklep preiskave silno razburil zagrebško jugoslovensko omladino in nihče ne veruje, da bi se zaključni senata sploh mogli realizirati. Senat je namreč anuliral slušateljstvo farmacije Jakoba Borčića en semester, a absolventoma prava Edi Bulutu in Berislavu Angjelinoviću (znanemu voditelju zagrebške Orjune) se je promocija ki bi se morala vršiti te dni preložila za

celo leto! Ostali akademiki so dobili strogi ukor.

Zagrebška jugoslovenska omladina upa, da to ni poslednja faza te neugodne in mučne afece. O kulturnem škandalu ki ga je izzvala blokaška večina zagrebškega akademskega senata, bomo še govorili.

Kongres Ferialnega saveza v Skoplju

V petek je bil v Skoplju otvorjen peti kongres Ferialnega saveza. Otvoritvene seje so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter zastopniki številnih prosvetnih organizacij iz Skoplja.

Kongres je otvoril predsednik Ferialnega saveza, beograjski akademik Knežević, ki je pozdravil vse prisotne ter v lepih besedah opisal pomen in važnost te institucije celokupnega jugoslovenskega dijaštva.

Kongres je pozdravil tudi inspektor ministarstva prosvete g. Obradović, ki je naglašal, da je glavna naloga omladine, da dela na tem, da se izvede duhovno edinstvo našega naroda brez ozira na vero. V imenu slovenskih ferijalcev je pozdravil kongres akademik Kregar iz Ljubljane. Akademik Kregar je naglašal, da slovenska napredna omladina obsoja delovanje slovenskih separatistov in da bo tudi v bodoče delovala na to, da se v smislu narodnega edinstva čimbolj poglobijo odnosi med tovariši iz Srbije in Hrvatske.

Akademik Radovanović iz Beograda je pozival vse delegate, da zbirajo knjige in časopise, ki se bodo pošiljali v južno Srbijo za kulturno prosvetevanje tamnojnega ljudstva.

Delegat skavske organizacije je pozdravil kongres v imenu skavtov in izrazil željo, da se izvede čim tesnejše sodelovanje obeh organizacij.

Akademik Sertić iz Zagreba je pozdravil kongres v imenu zagrebškega dijaštva, nakar je kongres poslal udanostno brzojavno pozdrave kralju Aleksandru, ministru prosvete in ministru prometa.

Po kratkem odmoru je kongres takoj prešel na podrobno delo. Izvoljen je bil verifikacijski odbor, odbor za sestavo proračuna ter odbor za prošnje in priporočila in za izpremembo pravil in poslovnika.

Nato so sledila poročila centralnega odbora Ferialnega saveza. Iz tajniškega poročila je razvidno, da ima Ferialni savez v celi državi 125 podružnic s 7300 člani. Savez ima v svoji oskrbi 44 svratišč in 3 kolonije. Podporni članovi imajo 2500 njegova imovina pa znaša 68.000 Din. Letos je prejel savez tudi državno podporo v znesku 30.000 Din.

J. Suchy: Življenje na Rabu

Beatus ille, qui procul negotiis...

V zadnjih dveh letih so začeli Ljubljanci posecati Rab. Da se le ne bi toliko pripravljali; tako pa nakupujejo. Sivajo, pokajo, kakor da bi hoteli romati na severni tečaj. Vsi informacijski uradi, železniška direkcija in ubogi Tourist office jim morajo biti na razpolago. Nazadnje so pa vendar razočarani, če njihovim potniim načrtom zmaša štrono Jadranska plovitba na Sušaku. Le-ta je nekaj unikum v Jugoslaviji: ne smatra namreč za potrebno, obvestiti potne pisarne o eventualnih izpremembah voznega reda. Tako se je pripetilo neštetim brhkim Ljubljancem, ki so začetkom meseca junija po dolgotrajni nočni vožnji preko Karlovcas dospeli do pristanišča — vse razgrete, zaspane, izmučene — in niso tam nikjer našle ladje, ki bi jih odpeljala v objubljeno deželo. In tak mozarjo postopati čisto po cel dan in še več po Sušaku. Čeprav bi bile lahko v 3—7 urah na Rabu.

Rab — staro benečansko mesto s šestimi štirimi kampanili nad pečinami, ki so vsepovsod pokrite z agavami in v njih vznjožju se vzpeni ob času silnoka ali burje razstrieno morje, kakor

da bi hotelo ljubovati človeškemu rodu, ker se je drznil približati se njegovemu veličanstvu — je eden tistih srečnih krajev na svetu, tigar prelestno krasoto in pestrobarnost je slikalo nebroj domačin in še več tujih slikarjev. Čelo v rimskih izročbenih oknih sem našel na sliki z Raba.

Rab je bil nekdo veliko mesto, pravijo, da je še danes v njegovih razvalinah prostora za 30 tisoč ljudi, kar skoraj verjamem. Prebivalcev ima pa danes le okrog 800. Izvzameš četvrtico, ki je optirala za Italijo, so vsi ostali Jugoslavoani. Trideset cerkva je nekod dičilo mesto, danes stoji le še tri cerkve in dve kapelici.

V rabških hotelih in depandansah je v sezoni navadno vsak kotiček zaseden; dobi se pa dovolj prostora pri privatnih strankah. — Ker je Rab precej «jeftino» mesto — celokupna dnevna penzija znaša 70—80 Din — je naval tujece precejšen; letos je tam mnogo Dunajčanov, ki so izpodrinili Čebe. Toda tudi slednjih je obilo. Tretji kontingent so Slovenci. Da nas Rabljani imajo najrajši, gre sigurno, hvala naši mentaliteti (saj veste, kaj mislim). In veseljaki smo tudi ti.

Dnevno «delo» se začne tako okrog 8. Tedaj se vse naslaja pri kavli, ali čajju ter piše — razglednice. Ob 9. je odhod v kopalšča, kolih je v nepo-

sredni bližini četvorica in dve bolj oddaljeni. Prav mikaven je pogled na odhajajočo. Eden nosi torbico s kopalnim perloom (sicer jo rabi v pisarni, torbico namreč), drugi «punkel» na rameh, tretji nahrbtnik, in dame, no te so kakor po navadi tedaj v tem oziru izvzete. Plavalne hlače imajo itak že vse na sebi in drugo robo jim nosi p. t. življenjski sodrug ali pa kavaler. Zakaj, kavalirji so tukaj zelo častni; če bi že za drugo rabo ne bili, smejo vsaj plačati gondoljerja ali po domače «barkaša». Tam v 1., 2. in 3. «Padovi» (kakor se imenujejo kopalšča) se sedaj kroče in pleče vse, kar «leže ino gre». In tako valovi življenje v kopalščih, da ne veš, kdaj je minul čas. Nov sport so izumile dame: žoganje na morju. To je hec, smeh in radost.

Ker morje povzroča lakoto, to se pravi, ker neinkuje na apetit, si je brihtni Pende tam na griču nad morjem sezidal gostionu, kjer posedeva tako od 11.—12. in od 6.—8. zvečer «stranski» svet obojega spola. Tu odpačajo sčasoma tudi halje, tako da moreš tudi na kopnem občudovati rast in raso nežnega spola. Kdo bo o moškem govoril! Dobra je kapljica, ki jo žejnim grom udi gosparu Pende. Marsikdo je v prvi žedi eksal, kar je imelo za posledico, da ga je 13. točno

vino «vrglo» v naročje nadaljnje količine te božanske kapljice. Za prigrizek dobiš sir, ribe, jaja, salami itd. Po kosilu se deli gostov razkropi po svojih ubikacijah, drugi pa se takoj zopet poglove v valove. Breeskrbno ljudstvo.

No, in domačini. Ti se, izvzameš deca, menda sploh ne kopljejo, kakor tudi pek na je rad svojih zemelj. V glavni ulici sede tam pred svojimi dučami vrli Rabljani ter čakajo kakor pajek na muhe, da se prikaže «stranec». Nekak orientalski flegma jih navdaja. V ulici sta dva dučana, kamor se mislim ne zateče tako hitro stranec. Prvemu načeluje stari «lupo di mare», eksbrodolastnik, drugemu pa dve lepi matroni, preostanka iz benečanskih časov. Tudi dve banki sta se v zadnjem letu nastanili v tej ulici. Le - tu je tudi «Zavod javne dobrotnosti». Na koncu ulice kraljuje v atriju starega grškega templja naš prijatelj Boljković, lastnik kafane Svoboda. Možu se dobro godi, ker je precej rejen, posestnik vinogradov, bakov itd. Pa da ne pozabim. V tej ulici je tudi dični kramar Simun Španjol, velik prijatelj Slovencev: sam jih ima rad in oni njega. Za časa južnega vremena je tu vse polno. Do pozne noči se razlega hrušč in trusč. NB., kot znak svoje obrti ima Simun nad vrat-

mi frakelj, ki ga dnevno napolni z vinom, če mu jo verjeti. Pa saj ga lahko, ko ga je dosti in ni drag. 6 Din liter. Ob nedeljah in praznikih je vse v zastavah. Tedaj se šeta po ulicah po-deželno ljudstvo in mestne gospodine. Lepe so Rabljanke, samo premočne noze imajo. Zvečer ob pol 8. je vse na obali. Parnik pristane. Pismonoša nam prinese še gorško pismo k večerji. In časopisi romajo iz roke v roko. Na pomolih okrog mesta se prižigajo svetilke, zelene, rdeče, modre. In ladjica izgine za ladjico tja v temo, noseč zaljubljenice... Noč bajna. Odmevi kitare. Odsev lune.

V rabskem parku se tedaj oživi življenje. Veliko stozic in stez vodi do vrha, razvidne so v temi, ker jih krije pesek. Bledi mesec ne prodre vrhov pini in borovcev, da lahko povsem nemoteno sanjariš ali ljubiš. Krasen je ta gozd, svež njegov izhlap, ki ga še poveča vonj neštetih južnih rastlin. Morje na vznjožju gozda se peni in se zaletava ob pečine, ter šumi in buci svojo večno melodijo. Ze zdavnaj so vtihihi cikade, le tuintam so začeli v nočnega potnika smrto glavec, ki si išče hrane.

Zjutraj te zbude rigajoči glasovi lačnega osla, kateremu odgovarja potemu celo krdoledo sodrugov, dolgošnjih trpinov. In zvoza se polnijo kopalšča

Gospodarstvo

Skržati ali cvrčki — hmeljski škodljivci

Javilo se mi je, da je v bližini Zaleca hmeljišče, v katerem so listi polni rjavordečkastih peg in so listi na mnogih mestih mrežasto pregledani.

Na licu mesta sem se prepričal, da je škoda povzročil in jo še povzročuje rmeni hmeljski skržat. Rdečkaste lise spominjajo na prvi pogled na bakreni palež, najhušo bolezen na hmelju, katero povzročuje rdeča pršica.

Oškodovanje po skržatih se sicer hitro opazi, vendar se ne ve, iz katerih vzrokov je nastalo. V začetku se vidijo na napadenih listih svetle, sivozelencaste lise, katerih je včasih toliko, da se barva lista spremeni, pozneje nastanejo rjavordečkaste pege, katerih tvarina izpade in list postane mrežasto pregledan.

Skržati ali cvrčki so enakokraki, kateri se azločujejo od listnatih uši s tem, da imajo skakalne noge in so vedno kričati; od stenic se pa razločujejo po štirih enakih krilih, katera ležijo posevno (kakor opeka na stehi) na oprsu in zadku.

Skržatova samica polaga pod zgornjo plast listov svoja jajčeca iz katerih pridejo male, nekrilate ličinke, ki dobijo prav kmalu skakalne noge. Ličinke srkajo na spodnjem delu, na različnih krajih lista sok, kar povzroča spremembo barve. Ko so se ličinke parkrat levile, dobijo krila in postanejo prav živahne in gibljive živalice, hmeljski skržati ali cvrčki, kateri pri najmanjšem šumu odskakavajo in preletavajo na druge liste; vsled tega jih je težko dobiti v roko.

Razločujemo tri vrste hmeljskih skržatov, in sicer: lisaste, rmenne in male. Zadržimo jih tako, kakor uši in bolharče, namreč z razstopino tobakovega izvlečka ali s petrolejovo emulzijo.

Ne le skržati, nego tudi drugi hmeljski škodljivci imajo, svoje zavetišče v razpoklinah in pod skorjo hmeljskih drogov; zaradi tega je zelo priporočljivo, da se uporabljajo le olupljeni drogi, kateri se naj pozneje vsako pomlad potegnejo skozi plamen goreče slame, ali pa se polagajo — kjer je mogoče — za nekaj časa pod vodo, da se v njih uniči treba skrbno pobirati in sežigati vse trtne in druge odpadke, kater najdemo v nasadih, ker tudi v njih prezimujejo in se združujejo povzročitelji raznih škodljivcev.

Iz navedenega vzroka se povsod drugod opuščajo nasadi na droge in se hmeljarji poslužujejo nasadov na žico, kar je jako priporočljivo.

Naši hmeljarji do tega prepričanja še niso prišli — pa sčasoma jih bo škoda že dovela do tega.

Hmeljarji so naprošeni, da pošiljajo vsakovrstne hmeljske škodljivce podpisnemu v določitev.

Anton Petriček, Zalec.

Svilarstvo v naši državi

Ministrstvo za poljedelstvo in vode je objavilo podatke o stanju našega svilarstva v poslednjih petih letih. Tekom vojne je svilarstvo zelo padlo, a po vojni se je začelo zopet popravljati in napredovati ter tvori že precej važno panogo našega gospodarstva.

1.) V Severni Srbiji ima svilogoststvo v svojih rokah Srbsko svilarško društvo v Beogradu s podružnico v Lapovu in s pooblastilom na 20 let, ki pričena 3. aprila leta 1909. Na tem ozemlju se je proizvedlo in odkupilo sirovih kokonov: leta 1909. 349.122 kg; leta 1920. 9823 kg; leta 1921. 6376 kg; leta 1922. 6317 kg; leta 1923. 20.464. Kakor vidimo, se svilarstvo na ozemlju predvojne Srbije ne razvija najugodnejše in napram predvojnemu stanju še zelo zaostaja. Krive so temu zelo nizke cene, ki jih dovoljujejo pooblaščenici.

2.) V Južni Srbiji ni nikakih koncesij, temveč se proizvodnja svilenih kokonov razvija popolnoma svobodno. Pri takih pogojih svilarstvo v teh krajih kaže in je kazalo že prej zelo dobre uspehe. Tam je ta panoga kmetijstva gotovo najbolj rentabilna. Glavna središča proizvodnje so Gjevčelija, Dojran in Strumica. Proizvedlo se je na tem ozemlju sirovih kokonov: leta 1919. 110.835 kg; leta 1920. 143.377 kg; leta 1921. 199.630 kg; leta 1922. 227.800 kg; leta 1923. 338.716 kg. V letu 1923. so dobili proizvajalci za kokone 33.871.600 Din.

3.) V Vojvodini je v enem delu pooblaščenec Srbsko svilarško društvo in Hrvatska poljedelska banka, a v drugem vrši odkupovanje kokonov država. Proizvedlo se je na tem ozemlju sirovih kokonov: leta 1920. 53.354 kg; leta 1921. 153.202 kg; leta 1922. 292.208 kg; leta 1923. 223.179 kg.

4.) Svilarstvo Hrvatske in Slavonije je v rokah Hrvatske poljedelske banke, ki ima koncesijo za 20 let, in sicer od 1913. do 1932. Na tem ozemlju se je proizvedlo sirovih kokonov: leta 1920. 7031 kg; leta 1921. 13.046 kg; leta 1922. 51.761 kg; leta 1923. 91.340 kg.

5.) V Dalmaciji se je proizvedlo svilenih kokonov: leta 1919. 180 kg; leta 1920. 1520 kg; leta 1921. 1787 kg; leta 1922. 8651 kg; leta 1923. 16.519 kg.

6.) Na ozemlju Bosne in Hercegovine se je pridelalo svilenih kokonov: leta 1919. 960 kg; leta 1920. 795 kg; leta 1921.

928 kg; leta 1922. 1134 kg; leta 1923. 2963 kg.

V Sloveniji se svilarstvo ne goji. V Črni gori se je svilarstvo pred vojno gojilo, sedaj pa se je popolnoma opustilo.

Narodna banka SHS

Stanje 8. julija 1924.

Aktiva (v milijonih Din; v oklepajih spremembe napram stanju 30. junija): kovinska podloga 434.76 (- 1.52); posojila 1339.91 (+ 8.44); račun za odkup kronskih novčanic 1208.22; račun začasne zamene 389.94; dolg države 2966.35; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138.38; saldo raznih računov 53.72 (+ 16.78). Skupno 8531.28.

Passiva vplačani del glavnice 25.36; rezervni fond 5.73; novčanice v obtoku 5518.07 (+ 84.12); državni račun začasne zamene 389.94; terjatve države po raznih računih — (3.62); razne obveznosti 390.79 (- 56.83); terjatve države za založene domene 2138.38; nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fond 63.01. Skupno 8531.28.

V kovinski podlogi se računa: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 Din, dolar za 5 Din, lira za 1 dinar, švicarski in francoski frank za dinar, dinar v kovanem srebru za dinar itd.

Obrestna mera po eskontu menic za vse bančne dolžnike brez razlike 6 odst. na leto. Obrestna mera za posojila na zastave 7 odst. na leto.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (15. t. m.) Pšenica: baška, nova 300; stara 325 do 332.5. Turščica: baška 242.5 do 245; za avgust 255. Moka: bara «00» 485 — 495; «2» 490; «5» 395; «6» 365. Otrrobi: 200. Skupni promet 36 vagonov. Tendence nespremenjena.

Dunajski svinjski sejem (15. t. m.) Dogon 7397 komadov; od teh jih je bilo iz Jugoslavije 960. Notirajo za kg žive teže v aK: debele svinje 19.000 — 22.500, mesne 20.000 — 24.000. Cene so napram prošlemu tednu poskočile in sicer debelim za 1000 — 1500 aK, a mesnim za 3600 — 4000 aK pri kg.

Dunajski goveji sejem (14. t. m.) Dogon 2665 glav; od tega iz Jugoslavije 345, iz Madžarske 560, iz Češkoslovaške 220, iz Rumunije 908 in domačih je bilo 652. Pri zelo živahnem prometu, so cene poskočile volom i. za 1000 — 1500, bikom, kravam in slabi živini pa za 1900 aK pri kg. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 13.5 — 19 (izjemno 21), krave 13 — 16, biki 14 — 18, slaba živina 8.5 — 13.

Razstava goveje živine in konj na ljubljanskem velesejmu se priredi v nedeljo 24. avgusta; trajala bo ves dan od 8. zjutraj do 6. popoldne. V razstavo se pripuščajo čistokrvne živali vseh govejih pasem, ki so v deželi razširjene, in sicer plemenski biki od pol leta starosti naprej, molzne krave in telice, od plemenskih konj zrebčarskih in težkih pasem pa zrebci, kobile z zrebeti, mlade kobile in mladi zrebci, razen teh pa tudi konji za uprego in za ježo. Do 8. zjutraj mora biti vsa živina na licu mesta. Vsak razstavljalec mora sam skrbeti za strežbo živini. Potrebna krma se bo lahko dobila proti odškodnini na razstavišču. Kdor želi svoje živali razstaviti ali za tekmo in premovanje ali za prodajo, jih mora prijaviti zadnji čas od 25. t. m. Kmetijskemu odseku velesejma v Ljubljani, ki poskrbi tudi za znižano vozino po železnici.

Novo carinska tarifa. Iz Beograda poročajo, da je ob priliki referata ministra trgovine in industrije dr. Krizmana o zaključku trgovinske pogodbe z Italijo prišlo v ekonomsko-finančnem komiteju ministrov do nesoglasja, ker je namreč finančni minister dr. Stojadinović omenjal neke težkoče v pogledu uveljavljanja uvozne tarife. Vendar se je končno dosegel sporazum in je bila osvojenata tarifa, kakor jo je sestavila delegacija. Ob tej priliki se je uredila tudi carina za monopolske predmete, in sicer se je povišala. Izvozne tarife so spremenjene v toliko, da je oproščeni izvoz izdelanih kož, a izvozna carina za hrastove prage je znižana od 15 na 10 Din. Na isti seji komiteja je bilo tudi sklenjeno, da se nova carinska tarifa čim prej uveljavi.

Osnova edinstvenega obrtnega zakona. V zagrebški Trgovski in obrtniški zbornici se je vršila anketa, gospodarskih organizacij, ki je pretresala načrt novega edinstvenega obrtnega zakona. Ker je bil načrt šele pred kratkim izročen organizacijam v proučevanje, so delegati izjavili, da se sedaj še ne morejo izjaviti striktno. Zato se je vršilo le neoficijelno diskutiranje.

Stanje hmeljarskih nasadov. — (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo). — Zatec, v Češkoslovaški, 10. julija. V prvi tretjini meseca julija smo imeli deloma toplo, deloma hladno vreme. Rastlina se je nadalje razvijala in je njeno stanje v večini nasadov zadovoljivo. Padavine je bilo zadosti. Zgodaj obrezani nasadi se le počlo pripravljajo na cvetje, pozno obrezani pa prav lepo. Priprava na cvetje je torej prav različna in neenaka. Hladne noči so to zakrivile. Upanje na polno ali prav dobro letino je torej nekoliko zatemnelo. Tonli dnevi in

posebno tople noči bi bile v drugi polovici meseca julija, ko hmelj cvete, nujno potrebne. Povedati pa tudi moramo, da postajajo v večini nasadov listi od spodaj gori rmeni, kar povzročujeta mokrota in mraz. Na trgu je vse mirno. Cene so le minimalne: 6000—7000 Kū za 50 kg. Meseca avgusta pošlje Savez hmeljarskih društev CSR zopet dva zastopnika v Jugoslavijo, Avstrijo, Nemčijo, Belgijo, Francijo in Anglijo, da se na lastne oči prepričata o stanju hmeljarskih nasadov. Tetuag na Vitenberškem, 7. julija. Mokromrzlo vreme zadnjih 14 dni ni ugodno vplivalo na razvoj rastline, posebno med časom, ko se rastlina pripravljala na cvet. Panoge niso posebno dolge in so le redko obdane s cvetnimi popki, kateri so se pa prikazali izvanredno zgodaj, ko rastlina še ni doraščena. Vsled tega ne pričakujemo prav obilne pa tudi ne obilne letine. Preobilna mokrota in mrzle noči so povzročile, da rmenne listi od spodaj gori.

Poravnalo postojanje je uvedeno o imovini Ivane Stöcklove, trgovke v Ljubljani. Narok je 16. avgusta ob 11. pri deželnem sodišču v Ljubljani.

V zadrudni register se je vpisala v Sloveniji Mlekarska zadruga v Srednji vasi v Bohinju, r. z. z. o. z. — Izbrisali sta se »Rinka«, planiska zavetišča r. z. z. o. z. v Gabrju pri Celju, ter Trgovska zadruga, r. z. z. o. z. v likvidaciji v Ljubljani.

Redni občni zbor ima Hranilnica v Murski Soboti, d. d. dne 30. t. m. ob 14. v prostorih Prekmurske banke.

Tržne prilike v notranjosti Srbije. Najnižje cene v naši državi so nedvomno v notranjosti Srbije. V Vrnih stane: goveje meso 18 Din, telečje 20 Din, jagunčje 22 Din, niški ovčji sir 24 Din, novi krompir 3 Din za kg. Le svinjska mast stane 40 Din kg, in je torej dražja nego drugod. Jajce stane 1—1.50 Din komad, kumare 1 Din za 1—2 komada. Letina v tamošnjih krajih dobro obeta, le češpolj bo malo.

Dobave. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila 5. avgusta ofertalna licitacija glede dobave jermenov za transmisije itd. Natančneje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na 5. avgusta za dobavo 10 ton bukovega oglja. Pogoji se nahajajo v pogled pri ekonomskem odelenu Direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Dobave. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za dobavo 15 stoječih in 10 ročnih blagaj na dan 4. avgusta. Licitacija se vrši ob 11. uri popoldne v sobi št. 43 v I. nadstropju Sv. Jakoba trg, št. 2. — Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila 4. avgusta ofertalna licitacija glede dobave tekstilnega materiala. Natančneje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Sokol

Sokolski sabor v Zagrebu

Prilike za sokolski sabor, ki se vrši ob priliki pokrajinskega zleta v Zagrebu, so od strani JSS skoro dovršene. Te dni je bila razposlana sokolskim društvom brošura, ki jo je sestavil in izdal tehnični odbor JSS. Brošura vsebuje pravilnike in poslovnike za sokolske tehnične organe in je v njej zbrano prav vse gradivo, po katerem se mora vsak Sokol-tehničar ravnati, obenem so v poslovnih in pravilnikih zapodena vsa tehnična načelna vprašanja, tako da je skupaj vse tehnično gradivo, ki spada na sabor. Kdor bo torej to brošuro dobro preštudiral, ta bo prišel na sabor prav dobro pripravljen ter bo vedel vse, o čemer misli razpravljati savezno tehnično vodstvo na saboru, obenem pa ve vsak tudi kakšno stališče zavzema tehnični odbor JSS. napram raznim vprašanjem. V brošuri so obdelana tale poglavja: Pravilnik tehničnih organov JSS, Določbe o zboru sodnikov, Poslovnik tehničnega odbora JSS, Poslovnik zbornice župnih načelnikov, Poslovnik tehničnega odbora žup, Poslovnik zbornice društvenih načelnikov, Poslovnik društvenega prednjaškega zbora, Poslovnik za prednjaške izpite, Poslovnik odelcev za naraščaj in deco, Pravilnik zdravniških odelcev, Poslovnik in navodila za društveni zdravniški odtsek, Red javnih nastopov, Slavnostni in letovadni kroji, Sokolski civilni znak, Sokolski oznaki.

Brošura je tiskana tako, da ima za vsako tiskano stranjo prazno stran, kamor se zabeležijo opazke in eventualne spremembe, ki jih sklene sokolski sabor. Vsi poslovniki in pravilniki, kakor so zgoraj navedeni, so namreč šele predlogi, ki naj jih sabor sprejme ali v predloženi obliki ali izpremenjene. Po saboru bodo potem šele definitivno natisnjeni v posebni brošuri. Ker ves ta stavek v tiskarni stoji, bo delo po saboru lahko tako izšlo in naše Sokolstvo bo imelo v vsakem pogledu točen pregled v vseh zadevah in za vsako priliko.

Savezni tehnični odbor je svoje delo prav dobro izvršil in pokazal, da se je vestno pripravil za sokolski sabor. Naj bi tudi župe in društva, zlasti pa oni člani, ki so določeni za delegate na sabor z enako vestnostjo in točnostjo predelale predloženo gradivo, potem bodo saborske razprave res stvarne in zanimive pa tudi hitre in uspešne.

Tudi administrativne, načelne, programatične in organizacijske zadeve so za posamezne odseke že izdelane. V najkrajšem času izide tudi za to gradivo poseben starešinstvo kakor tudi savezni tehnični odbor zavedata svoje naloge in da se vestno pripravljata na sokolski sabor.

Češke članice na zletu v Zagrebu. Predsedstvo COS. je sklenilo, da se odpošlje župnik načelnicem navodila, v katerih se določa, da smejo na zlet v Zagreb le one članice, ki bodo pri poskusni tekmi dosegle vsaj 80 odst. dosegljivih točk, vrhu tega mora vsaka predložiti tudi zdravniško izpovednico. Obično se je za zlet v Zagreb priglasilo najbrž preveč članic, pa so pogoje za udeležbo zdaj še bolj poosttrili.

Češka tekmovalna vrsta je odšla v Pariz tudi v soboto dne 12. t. m. kakor naša. V Parizu bo vodil vrsto sam načelnik br. dr. Vaniček, ki se je z bratoma Havlom in Müllerjem odpeljal že 8. t. m. v Pariz. Vrsta je vzela s seboj bradljo, žrd za drog, kroge, ročaje, mizo in prožno desko. Miza, prožna deska in žrd za drog ostane češkemu Sokolu v Parizu.

Sokolski okrožni izlet v Domžalah preteklo nedeljo dne 13. julija je prav izborno uspel. Popoldne so se vršile na letnem telovadišču skušnje. Popoldne se je razvil krasen sprevod, ki ga je otvorila sokolska konjenica iz Domžal. V sprevodu je korakalo 120 članov v kroju, 50 članic v telovadnem kroju in približno toliko moškega in ženskega naraščaja ter 50 moške in ženske dece. Pred spomenikom kralja Aleksandra se je sprevod ustavil in je brat Petrič položil pred spomenik lep šopek cvetja. Spreveda se je udeležilo tudi župno starešinstvo ter zastopniki ostalih bratskih društev. Po odhodu se je vršila na lepo opremljenem letnem telovadišču za Sokolskim domom javna telovadba. Nastopilo je 60 članov s tremi vajami. Skladnost je bila srednje dobra, krogi, obrati in poskopi pa ne zaslužijo ravno največ pohvale. Spočetka nemirno krijeje 59 članic, se je že med vajo zboljšalo. Izvedba vaj je bila dobra. Ženski naraščaj je čedno izvajal rajalne vaje. 40 ženske dece so izborno pokazale svoje zmoglosti. Isto se more trdit o moški deci. Moški naraščaj s palicami, 25 po številu, je ugaljal. Pri orodni telovadbi so se odlikovali zlasti Šiškarji in Ljubljanci na drugo in bradlji. Po javni telovadbi se je vršila prav dobro uspeša ljudska veselica.

Kulturno-prosvetno odelenje Sokola na Viču vabi vse članice in članice na sestanek, ki se vrši v sredo 16. t. m. ob 20. v Sokol. domu. Na sestanku se bo razpravljalo o prosvetnem delu v bodoči sezoni. Vabljeni so vsi (tudi nečlani), ki se zanimajo za dramsko umetnost. Zdravo.

Sokolsko društvo v Radovljici sklicuje izredni občni zbor, ki se vrši v Sokolskem domu v soboto, dne 26. julija t. l. ob 20. uri. Dnevni red: 1.) Sprememba pravil. 2.) Služajnosti. Zdravo!

Sokol na Viču poziva članice in članice ter ostale posetnike, ki se nameravajo udeležiti v dneh 15. do 18. avgusta zleta v Zagrebu, da se javijo najkasneje do 25. t. m. pri tajniku br. Horvatu, kjer dobijo tudi vse ostale informacije. Vsak udeleženec plača takoj 31.50 Din za zletni znak. Prijave sprejema br. tajnik vsak večer od 7. dalje v Sokolskem domu. — Zdravo!

Sokol Stepanja vas priredi na žegnanje, 27. t. m., javno telovadbo na letnem telovadišču Planirju v Stepanji vasi. Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti. Bratska in druga napredna okoliška društva se naprošajo, da se na to prireditev ozirajo ter se že tem potom vabijo k obilni udeležbi. Zdravo! Odbor.

Sokolsko društvo v Šiški obvešča svoje članstvo, da se vrše uradne ure ob torkih od 19. do 20. ure v Citalnici. Odbor.

Sport

Olimpijada

Danes pričujemo še nekaj važnejših podrobnosti o lahkoatletskih tekmovalnih na olimpijadi.

Končni izidi v desetboja so: Osborne (Amerika) 7710.775 točk, 2. Norton (Amerika) 7350.890, 3. Klumberg (Estonska) 7235.360, 4. Hunsari (Finska), 5. Sutherland (Južna Afrika). Glavni izidi v posameznih disciplinah desetboja so: Skok ob palici: Norton 3.80, met kopja: Klumberg (Estonska) 54.70, met diska: De Keiser (Holandija) 38.45, tek 110 m z zaprekami: Osborne 16 sek., tek na 1500 m: Osborne 4.50.

Končna klasifikacija posameznih narodov v lahki atletiki je: Amerika 255, Finska 166, Anglija 85 in pol, Švedska 31 in pol, Francija 26 in pol točke.

Plavanje: V prvem semifinalu na 1500 m prosti stil, je zmagal Avstralec Charlton v 21:24.4 pred Švedom Arne Borgom v 21:55 in Angležem Hatfieldom, v drugem semifinalu pa Beaurepaire v 21:41.6 pred Takaishlom (Japonska) v 21:48.6. Tretji je bil Ake Borg v 21:59.8. V plavanju na 1500 m za dame je zmagala Američanka Wainwright v 6:19.6, v drugem pa Ederle (Amerika) v 6:23.8.

Waterpolo: Češkoslovaška: Grčija 6: 1. Grki imajo zelo malo pojma o tem vodnem sportu. Holandija: Svica 7: 0. Maratonsko plavanje na 40 km, ki se vrši ob priliki olimpijade, bo ena najzanimivejših plavalnih prireditev. Vsi kraj in mostovi na progi bodo, ker se bo startalo po noč, iluminirani. 62 letni francoski plavač Paulus je že pričel s treningom za to tekmovalje in bo brezdvomno najstarejši konkurent. Mogoče bo tudi on kot najstarejši zmagal, kakor je Steenroos, ki je star nad 40 let, v maratonskem teku. Pariški sportni list «L'Auto» je daroval za to tekmo krasno darilo.

Kvalitetna tekma motor-kluba Slovenija

Motoklub Slovenija razpisuje za 20. t. m. kvalitetno tekmo za člane kluba na progi Ljubljana - Kamnik - Kranj - Tržič - Javornik - Gorje - Bled. Proga je dolga 101 km. Start: Dunajska cesta dne 20. julija pri km 1 ob 9. uri pri vsakem vremenu. Cilj na Bledu pred Zdraviliškim domom. Vožnja je kvalitetna z določenim minimalnim voznim časom ter se deli na 4 etape: 1. etapa: Ljubljana-Kamnik s kontrolo v Kamniku, 2. etapa Kamnik-Kranj s kontrolo v Kranju, 3. etapa Kranj-Tržič-Javornik s kontrolo v Javorniku, 4. etapa Javornik-Bled s ciljem na Bledu. Na klancu med Javornikom in Bledom ocenjevalna gorska tekma na ca 1000 m.

Startalo se bo v naslednjih kategorijah: I. Pomožni motorji in vsi motorji brez prestav min. brz.: 25 km. II. Motorji do 500 ccm cilindrske vsebine 35 km, III. Motorji preko 500 ccm cilindrske vsebine 40 km, IV. motorji s priklonim vozom do 600 ccm 30 km, V. motorji s priklonim vozom nad 600 ccm 40 km. V. etapi se brzine v vsaki kategoriji zmanjšajo za 5 km. Ocenjevanje. Vsak vozač v svoji kategoriji mora dospeti na kontrolno postajo v času, ki odgovarja hitrosti njegove kategorije in razdalji. Pri tem pa se mora pod lastno odgovornostjo držati cestno policijskega reda, ki je veljaven za Slovenijo. Pri vsaki kontroli ima vsak tekmovalce dve minuti pred in po določenem času (izključne tolerance) šteje eno kazensko točko. Komur se v peti etapi (z zmanjšanim minimalnim časom) motor ustavi, gre z istega mesta za lastno motorno silo brez tujega pomoči naprej, dobi pet kazenskih točk. Kdor čez klanc motor rine, ta dobi deset kazenskih točk. Tujja pomoč se kaznuje z diskvalifikacijo. V Kranju obilnatni odmor za vsakega vozača 30 minut.

Nagrade: Zmagovalec v kategoriji je tisti, ki prevozi progo z najmanj kazenskimi točkami. Nagrajen bo s srebrno kolajno, drugi z bronasto, tretji pa z diplomom. Absolutni zmagovalec je tisti, ki ima najmanj kazenskih točk. V slučaju enakega števila kazenskih točk prevladuje šibkejši motor. Nagrada: zlata kolajna in priznanica.

Tekma se vodi po pravilih Saveza Motociklistov SHS. Odbor pozivlja vse članice, da se udeležijo te tekme v čim večjem številu, v sredo 16. t. m. se vrši sestanek v salonu «Pri Levu» in sicer ob 20. uri, h kateremu so vabljeni vsi člani. Prečitala se bodo savezna tekmovalna pravila in dobila natančna pojasnila.

Prijave sprejema predsednik MKS. v Kolodvorski ulici, Jugoslavenska banka, do 18. t. m. do 17. ure. Prijavnina za I. in II. kategorijo znaša 20 Din, za III. kategorijo 30 Din, za IV. in V. kategorijo 40 Din. Po določenem terminu do starta dvojna prijavnina.

Nogomet v Beogradu. Preteklo nedeljo sta se vršili v Beogradu dve pokalni tekmi. Jugoslavija je premagala BSK z 2: 1 (2: 0), tekma med S. K. Soko in S. K. Edinstvo pa je ostala neodločena z 0: 0.

Plavalna sekcija S. K. Ilirije. Sestanek članov v četrtek, 17. t. m. ob pol 20. v sobi Sportne zveze Narodni dom. Razgovor in sestava startne liste za prvenstveno tekmo na Bledu, dne 2. in 3. VIII. t. l. Udeležba za vse obvezna. — Načelnik.

Ljubljanski plivački podsavez. Diskusijski večer gospodov, ki so bili od svojega kluba nominirani kot sodniki v plavalnem sportu, se vrši danes ob pol 9. kavarna Emona, damska soba. Tajnik I.

Povodom odhoda trenerja Pammerja priredi S. K. Ilirija v četrtek, 17. t. m. ob 18.15 nogometno tekmo med svojim I. moštvom in rezervno. Ilirija ima kakor znano, dve kompletni, skoro enakovredni garnituri in izvrstne mlajše moči. Tekma bo vsled tega s sportnega vidika zanimiva prireditev, ki bo obenem najboljšje dočela uspehe polletnega delovanja Pammerja. Nogometna sekcija se bo na ta način sigurno na najprimernejši način poslovala od svojega priljubljenega učitelja.

Nadaljnji uspehi našega rokoborca na olimpijadi. Kakor smo že poročali, je Jugoslovian Gerbič (lahka in srednjeteška kategorija) v rokoborbi premagal Šveda Nilsona po točkah v 26 minutah. Po zadnjih vesteh pa si je priboril še tri zmage, in sicer v lahki kategoriji nad Veuvejem (Svica) v 2 min. 40 sek., v srednjelaški kategoriji nad Letoncem Vilcinsom po točkah v 20 minutah in v isti kategoriji nad Poljakom Kozarinom v 5 min. 40 sek. V najlažji kategoriji pa je bil Gerbič premagan od Finca Westerlundu po točkah v 20 minutah.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Fisk. Delniške tiskarna, d. d. v Ljubljani.

Veška beseda 50 par

Mali oglasi

„Dopisovanje“ in „Zestive“ vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Zestive“ se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje se le mali oglasi, ki se plašani v naprej. Plaša se lahko tudi v znakah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znamka za odgovor tar manipulacijska pristojbina (2 Din).

Službe (dobe)

4 krojaške pomočnice

za malo in veliko delo in učenci z dobrih šolskih izprijevalom, sprejme A. Medvesek, krojač Loko št. 20, Trbovlje. 14358

Vodilno mesto

dobro in stalno, dobi področje in spretna gospodinja, vodja kapitalom pri večjem industrijskem podjetju. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Vodilna moč“. 14245

Učencem

se sprejme v trgovino z mehanim blagom, s primerno plaščo izobrazbo, zdrav in krepak. Stanovanje in hranila v hiši. Ponudbe se pošlje na trgovino Jostp Škeri, Sovilca ob Savi. 14106

Stenografinja

in strojevska, večja slova in nemščina, samo prvotna, moč, se išče. Z znanjem stenografske ima prednost. Naslov pove upravo „Jutra“ 12697

Učencem

se sprejme za specializirano trgovino. — Imeti mora 2 mehaniki šoli in vso oskrbo pri starših. Naslov pove upr. „Jutra“. 14373

Za podružnico trgovine

z mehanim blagom na deželi, iščem izkušenega in vestnega poslovođa, kateri je sposoben samostojno voditi trgovino. Prednost imajo oni, ki so znani zalogi kaveljov. Reflektirane se naj obrnejo na trgovsko krajino, v letovščini pri Sv. Lenartu v Slov. gorah. 14511

Plačilna natakarka

in druga natakarka, dobi takoj mesto v restavraciji pri „Levu“, Gosposvetska c. št. 16. Pogoj: izkušenost in poštenje. 14462

Strojnik-ključavničar

z večletno prakso, trenen in zanesljiv, v starosti 30-35 let, se sprejme k parni lokomotivi. Naslov pove upr. „Jutra“. 14470

Samost, pisarniška moč

tatera bi poleg knjigovodstva opravljala tudi dela v trgovini, se sprejme. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Blagajničarka“. 14484

Pekovski vajenec

se sprejme takoj. Prednost imajo oni, ki se je učil pekove obrti. Franc Blažević, pek, mojster v Opatnici pri Konjicah. 14513

Trgovskega poslovodjo

(poslovodkinjo) se sprejme v stalno službo. — Kavelje ruzniči imajo prednost. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „M. N.“. 14451

Službe (iščejo)

500 Din nagrade

čam onema, ki preskrbi izobraženi gospodini s čisto službo blagajničarke-zabojnice, kjerkoli v mestu. — Gre 1-2 meseca brezplačno. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Julijka Benečija“. 14329

Trgovski uslužbenec

šči službe v trgovini z mehanim blagom. Zmožen je vseh pisarniških del. Naslov pove podružnica „Jutra“ v Mariboru pod „Samostojna moč“. 14516

Mlada talentirana

absolventinja trgovskega tečaja, išče mesta v pisarni. Dupise na naslov: B. Bernik, Brežice. 14206

V Ptuj

šče namočena gospa kot hišna gospodinja pri starejšem gospodu. Starosti sem srednje, počena, lepa in dobra. Čeravno ponudbe naj se pošljejo na upravo „Jutra“ pod „Zvesta“. 14430

Kdor hoče kaj prodati

Kdor hoče kaj kupiti

Kdor išče službo itd.

na upravo „Jutra“

Prodajam

Motorno kolo

(Hela), se proda za 5300 Din. Naslov pove upr. „Jutra“. 14337

Tovorna palita

porabljena, fine kakovosti, 6 m dolga in 4 m široka, je napreda. Naslov pove podružnica „Jutra“ v Mariboru. 14305

Amerikan. pisalni stroj

skoraj nov, se ceno proda. Vpraša se v Križevniški ul. št. 6, pritličje, levo. 14306

Okazijska razprodaja

200 damskih in otroških nakitnih stankov od 40 do 150 Din, se bo prodajalo v ponedeljek 14. in 21. julija v trgovini Mitke Horvat, modistke na Starem trgu 31. 14284

Katica, povej mi,

kje si kupila posodo? Ali ne veš, da se kupi najbolje pri Vigelnu, Maribor. Glavni trg. Naslov pove uprava „Jutra“ 1056

Stroj za ovijanje perila

(sušenje) z ročnim pogonom, se po nizki ceni proda. — Detajlnosti: Stari trg 17/III. 14298

Vinski sodi

vrednosti 3004, 2823, 1894, 1546 in 1765 litrov, se radi izselitve takoj prodajo. — Naslov pove uprava „Jutra“ 14391

Kočija

se proda za 4500 Din, kakor tudi v ož (dira na gresih) za 2000 Din. — Naslov pove uprava „Jutra“. 14383

Čebelarji, pozor!

Proda se več dobro ohranjenih čebelnih ljudstev dunajske mere s panji, oziroma s paviljonom vred. — Več pove Ferdo Rosenstein, nadučitelj, St. Jur ob Taboru. 14422

Novo spalnico

program radi selitve. Naslov pove uprava „Jutra“. 14450

Motorno kolo „Indian“

v popolnoma taktičnem stanju, dobro ohranjeno, s priklopnim vozom, prodam za 12.000 Din. — Naslov pove uprava „Jutra“. 14454

Motorno kolo

„Wanderer“, 4 in pol HP, skoraj novo, poceni napredaj pri tvrdki American Motors Ltd., Ljubljana, Dunajska c. št. 12. 14421

Skoraj nov šivalni stroj

se proda. Naslov pove upr. „Jutra“. 14436

Omara za led

(Elskaest) imam napredaj. Naslov pove uprava „Jutra“ 14429

Tračnice

nekoliko vagonov — dobro uporabnih, 5, 7 in 9 kg težkih, po 1 m dolgih, se takoj proda od skladišča. Ponudbe pod „Poceni“ na upr. „Jutra“ 14427

Pisalni stroj

in 2 pisalni mizi, se poceni prodajo. Ogleda se lahko od 12-2 ure. — Naslov pove uprava „Jutra“. 14416

JUHAN

1106 III

v juhi in prikuhab izboljša hrano nepopisno.

Trčan med

cvetlični, iz lastnega čebelnjaka, po 20 Din kg, proda večidelarstvo Blaževič, Piskorevc, via Dajakova, Hrvatska. 13836

Drva

jeenske sočnje, debele, gladke cepanke, 1 m dolge, kupimo v večjih množinah. — Ponudbe pod šifro „Suma“ na upravo „Jutra“. 14307

Hrast, smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v debelinah nad 30 cm, kupimo vasko množino, najraje na progi Zidani most-Brežice. Ponudbe z navedbo cene, imajo in kraja, kjer se isti lahko ogledajo, prosimo na naslov: And. Jakli, Krmelj, Dolensko. 1017

Suhe gobe, brinjevo olje

in fišol kupuje po najvišjih cenah ter pravi za povzročje ponudbe tvrdka Fr. Sire, Krabj. 1117

Okrogel les

smreka in jelke, od 2 m in 20 cm naprej, se kupi. — F. Toplak, Poizela. 14086

Prodajniška oprava

Pulte in stenske za manufakturno, specializirano in šeleznico kupim, kakor tudi balončno in decimalno tehtnico z uteži. — Ponudbe pod šifro „Prodajniška oprava“ na upravo „Jutra“. 14420

Tenis-raket

(moški) dobro ohranjen, kupim. Naslov pove uprava „Jutra“. 14450

Trgovska špec. oprava

in decimalna tehtnica, se kupi. Naslov: V. U. Ljubljana, Hrenova ulica št. 18. 14468

Lokomobila

prevozno ali stabilno, dobro ohranjeno, 15-25 HP, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Lokomobila“. 13556

Zaman se trudite s prodajo

vil, stanovanjskih, trgovskih in obrtnih hiš, kmetijskih posestev, graščin, lag, mlitov, stavbnih parcel itd., ker kupci se oglašajo stalno le pri „Posest“

Realiteta pisarna, d. s. o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra c. 24. 1022-a II

Gozd

pač fohov, z lopim drevenjem (hojka) za sekanje, se proda Gozd je v ravni legi ob cesti v bližini Mozirja. Potanliška daje Helena Maljaš, Mozirje. 14382

Ugodna prilika!

V manjšem industrijskem in zelo razvijajočem se mestu na Dolnem jelem se radi preselitve proda čisto nova enonadstropna hiša, ki je zelo prikladna za trgovino s poljedelaki in pridelki in pekarijo, z vetopom takoj, po zelo ugodni ceni 80.000 Din. — Naslov pod „Napredok“ pri upravi „Jutra“. 14004

V bližini Celja

prodam 39 oralov v ravni ležeče posestvo, 5 minut od velike ceste, eno uro od žel. postaje, obstoječe hiše, gospodarskega poslopja, 23 oralov, kmetijsko goveda za sekanje, ostalo se bjeve in travniki. Cena po dogovoru. Vprašanja pod „39 oralov“ na upravo „Jutra“. 14437

Stavbišče za vilo

pod Tirolcem, se proda po zelo nizki ceni in pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod „Ugodno“ na upravo „Jutra“. 14463

Zamenjam ali prodam

hišo s špecerizsko trgovino v Ljubljani, za hišo v Zagrebu, Mariboru, Brežicah ali tudi v Ljubljani. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Zamenjam“. 14465

Lepo enonadstr. hišo

z vrtom in dvoriščem v predmestju Ljubljane, prodam poceni in ugodno. Več plačano. Ponudbe pod „Prilika“ na upravo „Jutra“. 14441

Majhno endruž. hišico

z vrtom, kupim v Ljubljani ali na periferiji. Dupise z navedbo cene na upravi „Jutra“ pod „Takoj denar“. 14517

Moderna parna žaga

v gozdno bogatem kraju Slovenije (50 PS parna lokomobila) v neposredni bližini žel. postaje, s kompletno opremo (sledila event. posebej), se takoj po zelo ugodni ceni proda. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Žaga 10“. 14296

Stanovanja

Velika lepa soba z 2 posteljama, se takoj odda za 300 Din mesečno samu onemu, ki plača za celo leto naprej. Naslov pove upr. „Jutra“. 14344

Zamenjam

lepo stanovanje s 3 sobami, kuhinjo in pritličnjami, električno razsvetlavo, v Mariboru, z enakim (event. z 2 sobama) v Ljubljani. — Ponudbe pod šifro „Solčno stanovanje 2“ na upravi „Jutra“. 14415

Preprosto sobo

iško gospodinja, ki je ves dan odsotna in ima svojo posteljnino. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Sivilja“. 14469

Na stanovanje in hrano

se sprejma gospod takoj ali pozneje. Naslov pove uprava „Jutra“. 14486

Opremljeno sobo

s prostim vvhodom, se takoj odda. — Naslov pove uprava „Jutra“. 14452

Majhna soba

s posebnim vvhodom, se odda takoj gospodu v Gosposki ulici 10/L. 14456

Stanovanje

1-3 sobe s kuhinjo, v bližini Vodnata, išče mirna stranaka brez otrok. Plača se tudi pol leta naprej. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Avgust 24“. 14516

Za dijaka in dijakinjo

iz boljše rodbine, se išče stanovanje s hrano, če moreže 2 sobi s uporabo klavirja in vrta. Na željo lastno perilo in posteljna oprava. Cenjene ponudbe na upr. „Jutra“ pod „št. 119“. 14455

Opremljena soba

s separatnim vvhodom in v pritličju, se takoj odda, ev. tudi za pisarno. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Pritličje“. 14459

2 lepi opremljeni sobi

in kuhinjo, iščem za takoj. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „štev. 1000/K“. 14457

Dve opremljeni sobi

se oddata dvema gospodoma ali gospodinjama. Naslov upravi „Jutra“. 14433

1000 Din

dobi oni, ki mi preskrbi stanovanje 1-2 sob s kuhinjo ali pa prazno sobo s posebnim vvhodom in uporabo kuhinje. — Naslov v upravi „Jutra“. 14432

Soba s kuhinjo

ali prazno sobo išče mirna stranaka (dve odrasli osebi) za 15. avgust ali 1. septembra. Cenjene ponudbe pod „Mirna stranaka“ na upravo „Jutra“. 14450

Tri boljše gospodine

gospode ali dijakinje, sprejme na stanovanje s 1 vso oskrbo Lenček-vdova na Sv. Petra cesti 29/L. 14428

Stanovanje

z zajtrkom, oddam gospodu za 250 Din. — Naslov pove uprava „Jutra“. 14423

Lokali

Trgovski lokal

v Ljubljani, se išče za takoj. Ponudbe pod „Lokal-avgust“ na upravo „Jutra“. 14348

Proda ali v najem

se da takoj dobro idoča trgovina s mehanim blagom na deželi. Vpraša se naj v upravi „Jutra“ pod značko „Na Štajerkem“. 14299

Delavnica

svetla, suha, velika 100 do 120 m², po možnosti v centru Ljubljane, se išče za takoj ali pozneje. — Cenjena ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Velika delavnica“. 14200

Trgovska špec. oprava

malo rabljena — se ugodno proda. Vprašanja pod šifro „1000“ na upravo „Jutra“. 14091

Motorno kolo

Urtozakosch, v stanju kakor nov, 3 in pol PS, z 22 prestavami, ugodno proda Jos. Senjca, Domžale. 13990

Dobro idoča gostilna

na prometnem kraju Gorenjske, se odda na račun počasnih in vestni natakariji, katera je vajena tudi kuhinjskih poslov. — Ponudbe pod „Gostilna“ na upr. „Jutra“. 14440

Majhna trgovina

(event. tudi stanovanje), se odda sami ženski. Naslov v upravi „Jutra“. 14494

Majhen lokal

ob glavni cesti, jako pripraven za kakoga obrtnika, se s 1. avgustom odda. Naslov pove uprava „Jutra“. 14418

Priporočamo knjigo:

Stojanovič A., Rumanovska bitka.

Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31.— ter se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Kdor hoče spoznati

mesta in kraje v Hrvaški, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmačiji itd., najnaroč!

A. Melik:

Jugoslavija

Zemljepisni pregled. II. del.

Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljše izdaja 67 Din 50 p. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Bukova drva

ponudite z navedbo cene 3448, a

Družbi „Mirija“, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

Naznanilo!

Trgovina M. Tičar na Sv. Petra cesti št. 26, ostane radi dopusta osebja od 16. julija do 1. avgusta zaprta. Cenjeno občinstvo se vabi za ta čas za nakup v trgovino v Selenburgovi ulici št. 1. 3916a

Kapital

Hipoteka

na prvem mestu, v vsaki vrednosti in stalne vrednosti v znesku 200.000 Din z dobrimi obrestmi, na 2 veliki hiši, se vzame v najem. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Hipoteka“. 14455

5000 Din posojila

se išče za 2-3 meseca proti dobrim obrestim in sigurni vrnitvi. Cenj. ponudbe samo onih, ki hočejo res pomagati, pod šifro „Hišna pomoč“ na upravo „Jutra“. 14453

Dopisovanje

Najdražji!

Vidim, da je našina usoda zapečatena. To kar sem, bodom. 14468

Trnovo!

Oprostite! Pomota! Prosim v četrki! Več utmimo. Rokosoljbi! 14471

Zestive

Mizar

srednjih let, značajan, želi znanja z gospodino blazega srca, ali mlažo vdovo brez otrok, v svrbo sklenitve zasnake sreče. Ponudbe pod šifro „Miren dom“ na upr. „Jutra“. 14515

glasba

Kratek klavir

kupim. Ponudbe pod „Dobro ohranjen“ na upr. „Jutra“ 14467

Klavir

zelo dober glas in zelo dobro ohranjen, znana znamka, je za 17.000 Din napredaj. — Pismene ponudbe pod značko „Ljubljana“ na upr. „Jutra“. 14447

Šivali

Pes

čiste volje pasme, lepo razvit, dober čuvaj, 11 mesecov star, se proda. Selo 38/II, Ljubljana. 14461

Razpo

V električno brušenje

se sprejemajo rabljene britvice (Gillette, Mem Ltd.) v drogeriji „Adria“, Selenburgova ulica 5. 14020

Britvice

Mem, Gillette in britve, se sprejmejo v elektr. brušenje v drogeriji Anton Kanc, Ljubljana, Zidovska l. 1002

Ivan Jax & sin

Ljubljana

Gospodarska cesta

prilporeča svojo bogato zalogo

Pisalnih strojev

„Adler“ in „Urania“

Šivalnih strojev

za rodbino in obrt

Voznih koles

Syria - Dürkopp - Orzno kolo (Walfonrad).

Ceniki zastoj in franko.)

Modni atslje

M. Šarc

Anglaške in francoske toilette najfinašja izvršitev

Ljubljana

Kongresni trg 4

V nobeni knjižnici ne sme manjkati

Cankarjev zbornik

Uredil dr. J. Glonar

Voz. 27 Din, broš. 30 Din, pošt. 1.00 Din

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

BRZOJAVKE: DELTISK

TELEFON ŠTEV. 133

DELNIŠKA TISKARNA

TISKARNA ZA UMETNIŠKA IN NAVADNA DELA

V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA 16

KNJIGOVEZNIKA ČRTALNI STROJ

ČEKOVNI RAČUN 11.630

Tekoči račun: Stavska banka v Ljubljani

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 18,300.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavi: Trgovska

EKSPOZITURE:

Konjice

Meža-Dravograd

PODRUŽNICE:

Maribor

Novo mesto

Rakek

Slovenjgradec

Slovenska Bistrica

Telefoni: 139, 146, 458

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBZE

Imeli ste dobrega svedoka! Ko ste potem odšli okrog ruševine, da udarite po opeki in vso pripravljeno gmoto zrušite nanjo, sem planil in jo odnesel. Ko je vaša priprava zagrmela po tleh, vaše žrtve že ni bilo več na mestu. Tako je treba likvidirati takšno storijo, vidite. Prvi akt: Arzen Lupin rešen. Drugi akt: Florenca rešena. Tretji akt: Gospod bandit v konkurzu. In še kako! In kaj mislite, kaj bo sedaj?»

Lupin si smehljaje ogleda svojega ležečega protivnika: «Izgledaš kakor osoljena riba. Ne prevelika seveda, tako, recimo, sardina. Uboga sardinja za revno rodbinico. Vidiš, predlagam ti nekoliko telovadbe, tako za kazen in pa zaradi varnosti. Evo, puško. Saj poznaš takšno reč. Nanjo te navežeš in v puško postaviš tukaj preko vodnjaka. Visel boš kakšnih deset metrov v globino, v temi, in če se ganeš, se spraviš v nevarnost, da padeš tja dol, kamor bi bil moral po tvojemu načrtu potovati jaz. Evo ti, puška je skoraj natančno tako dolga kakor premer odprtine, le za centimeter je različne. En sam prenel gibljaj, prenela kretanja, telovadni napor, in puška zdrkne. Tako, vidiš! Le nikar ne migaj, bo takoj po tebi! Če si vrtočlav, pa zamži! Jaz sem zelo natančen. Gotovo! Hop!»

Tako je obesil zločinca, čez sredo povezanega, potem zakliče za njim v globino:

«Glej, da se ne prehladiš. Od spodaj vleče hladno! In premišljuj! Če se ganeš, padeš! Puška je na vsaki strani le za centimeter naslonjena na rob! Pa saj to veš! Če padeš, jaz ne bom kriv. Opozorjen si! Če hočeš živeti, visi mirno!»

Vidiš, pripravil sem ti shrambo, v kateri boš imel dovolj časa, da premišljuješ, kakšna bo tvoja zadnja urica. Saj bo kmalu prišla. Visi, premišljuj in čakaj! Na svidenje, gospodine moj!»

Don Luis se oddalji in razmišlja: Nekoliko kazni ne škoduje. Takšen konec je snažen, je moralen in higieničen. Potem se vrne k Florenci, ki sedi na travi, precej daleč od pozorišča zadnjih dogodkov, in je še vsa prevzeta od zadnjih dogodkov

«Končano je!» jej pravi enostavno. «Jutri ga izročim pravici.»

Ona strepeča, pa molči, in don Luis jo molče motri. Evo, sedaj je odstranjenih toliko zaprek, ki so ju ločile, sedaj je

pojasnjeno toliko zagonetki, ki so ju ločile in napravile iz njih skoraj nepomirljiva sovražnika. Don Luis je globoko razburjen. Nagovori jo, toda z besedami, ki nimajo nikakršne zveze z dogodki in ki so revne, skoraj banalne:

«Vzdolž tega zidu in potem na levo, tam bova našla avtomobil. Ste li morda preveč utrujeni za to kratko pot? Tam pojdeva v Alençon. Blizu glavnega kolodvora je prav miren in udoben hotel za počitek. Tam boste mogli počakati, da se dogodki razvijajo na ugodno. To ne bo trajalo predolgo, kajti krivec je ujet.»

«Pojdiva!» pravi ona.

Ni si upal ponuditi jej svojo pomoč. Sicer pa je korakala brez znaka kakšne slabosti. Don Luis jo iznova občuduje. In vendar se mu ni nikdar zdela tako oddaljena kakor sedaj. Niti enkrat mu ni rekla «hvala», niti enkrat ga ni sladko pogledala, kar bi ga bilo poplačalo za ves trud in za vse opasnosti, katerim se je bil za njo izrgel. Tako ogromni dogodki, pa jih ona očividno sploh ne vpoštevava. Kaj naj to pomeni? Kaj misli? Kaj hoče? Kam meri? Kaj namerava? Čudovita ženska. To so problemi, katerih se on ne upa niti izdaleka dotakniti. Ali bo... ali pojde odslej vsakdo njiju svojo pot in bosta ti dve poti vodili vsaksebi in «nič več se ne bosta videla na svetu?»

«Ne!» si pravi don Luis, ko sede dekletu ob njem v avto. «Ne, ne bova se ločila na ta način. Besede, ki morajo biti med nama izgovorjene, bodo vse izgovorjene in tudi proti meni volji jej bom iztrgal njeno priznanje ali pa vsaj spoznal, kakšna je njena notranjost. Vedeti moram, kaj in kdo je ona!»

Potovanje je bilo naglo. Hotel v Alençonu. Don Luis je vpisal Florenco pod nekim izmišljenim imenom, ki mu je prišlo na um, potem jo je pustil samo in uro kasneje je zopet potkal na njena vrata.

Tudi to pot ni imel poguma, da bi kar naravnost načel spraševanje. Sicer je pa moral poprej pojasniti še nekaj drugih točk, ki so bistvene zanj.

«Florenca,» pravi, «preden oddam tega človeka sodišču, bi rad vedel, kaj je on bil vam?»

«Bil mi je prijatelj, nesrečnej, s katerim sem imela globoko sočutje,» pravi ona enostavno. «Danes si tega sočutja za tega zločinca ne znam več razlagati. Toda nekaj let poprej sva se spoznala in pridružila sem se mu zaradi njegove slabosti, radi njegove fizične bolehnosti, ki je kazala vse simptome bližajoče se smrti. Imel je priliko, da mi izkaže nekaj uslug in čeprav je živel tajnostno življenje, ki me je včasih vznemirjalo, je vendar brez moje vednosti polagoma dobil veliko moč nad menoj. Pričela sem verjeti v njegovo veliko bistroumnost in jasnovidnost, v moč njegove volje in njegovo absolutno udanost. Ko se je pričela afera Morningtonova, je bil on tisti, ki

je vodil mojo voljo in ki je pozneje vodila tudi Gastona Saveranda. Toda šele sedaj se tega zavedam. On me je prisilil k laži in fikciji, toda prepričana sem bila, da dela on v korist in v svrhu rešenja Ane Marije. On mi je proti vam vžil toliko sovražnega nezaupanja, o sebi pa je znal tako spretno molčati in se tako postaviti v drugo in tretjo vrsto, kakor da sploh ni vpleten v zadevo, da Gaston Saverand v svoji takratni izpovedi sploh ni upal, da bi ga omenil pred vami, ker se mu je to zdelo tudi nepotrebno. Ne vem, kako sem mogla biti tako zaslepljena. Toda bila sem. Nisem spregledala, nisem spoznala. Tudi nisem imela vzroka, da bi ne verjela temu ubogemu bitju, ki je brez vsakršnega ofenzivnega duha in ki je polovico svojega življenja preživel na raznih klinikah in bolniških posteljah, ki se je podvrnil vsem mogočim operacijam in ki je sicer govoril včasih o svoji ljubezni, pa vendar ni nikdar že zaradi tega mogel upati...»

Florenca ne konča stavka. Njene oči so se srečale z njegovimi in ona ima določni in globok vtis, da on sploh ne sliši njenih besed. Gleda jo, in samo gleda. Njene besede padajo v prazno, kakor da so izgovorjene v veter. Za don Luisa takšne besede ne pomenijo ničesar, samo da je podana jasnost o onih točkah, ki zanimajo njega, in da ima jasnost o njenih tajnih mislih, o mislih sovražstva, odklanjanja, neprijateljstva. Razen tega je vsaka beseda prazna, brezpomembna.

«Vi poznate občutke, ki jih gojim do Vas, je-li?»

Ona zardi presenečena, kakor da je to vprašanje najbolj nepričakovano izmed vseh možnih vprašanj. Vendar pa ne poveši pogleda, marveč odgovori naravnost in jasno:

«Da, poznam.»

«Toda, morda,» nadaljuje on z večjim poudarkom, «morda ne poznate, kako globoko segajo, in morda ne veste, da vse moje življenje nima drugega zmisla in cilja kakor samo vas...»

«Vem tudi to!» pravi ona.

«Če torej veste,» nadaljuje, «potem moram sklepati, da je baš tukaj razlog za vaše nerazpoloženje napram meni. Od vsega začetka sem vam bil prijatelj in premišljeval sem samo, kako bi vas branil. Vkljub temu sem pa od vsega pričetka čutil, da izhaja od vas proti meni hladno sovražstvo, in nikdar nisem videl vaših lepih oči drugačnih, kadar so ble uprte vame, kakor z izrazom zaničevanja, odpora, sovražstva, mrzkosti. V trenutkih opasnosti in kadar vam je šlo za svobodo in življenje, ste raje napravili vsakršno neumestnost, samo da vam ni bilo treba sprejeti moje pomoči. Jaz sem vam bil neprijatelj, oni, kateremu ni mogoče zaupati, oni, kateremu je mogoče pripisati vsakršno infamijo, vsakršno podlost. Jaz sem bil tisti, na katerega je mogoče misliti le s strahom in odporom. To je sovražstvo. In, je-li, samo sovražstvo more biti razlog za takšno postopanje?»

CASINO DE ZAMET

Slavenski „Monte Carlo“

izmedju
Sušaka i Opatije (Abbazia)
na Jugoslavenskom teritoriju.

Svake srijede i subote
velika svečana zabava
uz sudjelovanje najboljih umjetnika
opere, operete i komedije.

Svaki dan čajanka
od 16 do 19 sati.
Dvorane otvorene
od 15 sati do 2 sata u jutro.

GISSHÜBELSKO SLATINO

se zopet dobi pri 3905/a
tvrdki A. Šarabon v Ljubljani.

Tonček
toliko Ti rečem, kupuj pri tvrdki
A. Šinkovec nasl.
K. SOSS, LJUBLJANA,
Mestni trg št. 19
za ženo in deco, pa
boš solidno postrožen.

Ugodna prilika za nakup mlinske oprave.

V opuščnem valjčnem mlinu na Količevem pri Domžalah se prodava vsa mlinska oprava, v dobrem stanju, po nizkih cenah.

5 valjčnikov	340	500	500	650	800
	200	240	420	240	200

2 para umetnih in navadnih kamnov 110 cm, razni snažili in čistilni stroji z mešalnico, cilindri z vseni pripadajočimi deli. Prodaja se skupno in posamezno.

LJUDEVIT MARX, tovarna lakov, d. d.
Domžale pri Ljubljani.

MERAKL

boje, mastila, lakove, štuk, emalje, kistove i jamačno čisti firmis najbolje kakvoće nude

MEDIĆ-ZANKL

družba z o. z.

MARIBOR, LJUBLJANA, NOVI SAD,
podružnica, centrala, skladište.

Tvornice: 679/a
LIUBLJANA - MEDVODE.

Tovarna lončenih peči

v Jugoslaviji išče samostojnega, v vsem v tej stroji izvešba-ki mora imeti obratovodje, veliko izkušnjo nega pri kaluparstvu (modeliranju), pri obratitvi (Formen) in pri pravilnem znanju žganja. — Ponudbe z navedbo plača in sedanjega službovanja je poslati pod „Tovarna peči“ na Aloma Company, Ljubljana.

Portland cement

svetlovene znamke
„SALONA“
(Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni
promptno tvornica
„SPLIT“, del. dr. za
Portland cement iz
skladišča v Ljubljani
Aleksandrova c. 12.

DAMA 567/a

se najhitreje modernno in
okusno počete z uporabo

lasnega
obročka
Vedno velika izbira vpletk (kit). Priporočam se za vsa lasna dela kakor tudi za barvanje sivih las z «L'Oréal Hene», tudi v modnih barvah

M. Podkrajšek
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32.

Lep črn premog

4000 do 5000 kalorij,
franko Ormož, tona po
300 Din prodaja
Slovenska premogopkopna
družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj

Vrhunec fine mehanike
STOEWER - RECORD
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Šelenburgova ul. 6/1.

Reform

steklenice za vkuhanje sadja in povrtnice so najboljše in najcenejše. 30

Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivanjkovci.

Istotam se dobé Zupančeve knjige „Konzerviranje sadja in povrtnin za domačo uporabo“ v slovenski in hrvatski izdaji.
Gospodinja, naročite!

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov.
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preoblecijo

Kavarna Bristol

Novo renovirana
preje „Zigart“ Maribor, Vetrinska ulica 30. — Dnevno koncert začetek ob 8. uri. Ob lepem vremenu na moderno urejenem vrtu veselica. Za obilen obisk se priporoča
Marija Zigart
Lože Separées

Opekarski mojster

se išče za takojšnji nastop v veliko parno opekarno. — Reflektanti, ki so v izdelavi zarezanih strešnih opek in v to stroko spadajočih del najboljše izvešbani, imajo prednost. — Ponudbe je poslati pod „Farna opekarna“ na ALOMA COMPANY, Ljubljana. 3913/a

Šentjanski premog

vseh vrst in vsako množino, v čisto opranem stanju nudi, za takojšnjo dobavo
Prodajni urad šentjanskega premogovnika
AND. JAKIČ
Ljubljana, Krekov trg 10 1018-a

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani

(prej Kranjska deželna banka)

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Daje vsakovrstne kredite in predjume.

Oglasi v „Jutru“ imajo najboljši uspeh!

Prometni zavod za premog

d. d.
v Ljubljani
prodaja 127

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvorazredni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

NASLOV: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 31ev. 15/1L

Centrala:
LJUBLJANA
Kongresni trg 3.

ALOMA COMPANY

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Podružnica:
BEOGRAD